SỐ THỨ 649 — NGÀY THỨ HAI 21 JUILLET 1919 — NGÀY 24 THÁNG SÁU ANNAM (Kỷ-vị) — NĂM THỨ 13

Lục Tỉnh Tân Văn

Directeur Politique—L. MARTY
Adm. Gérant—NGUYỄN-V-CỦA
ADMINISTRATION ET RÉDACTION : Saigon, Rue Catinat, 157. (1er Etage)

GIÁ BÁN : Nam-kỳ, Trung-kỳ và Cao-man
Một năm..... 6$00
Sáu tháng..... 3 50
Ba tháng..... 2 00
Mua báo thì kể từ ngày mồng 1 và ngày 15 mỗi tháng mà phải trả tiền trước.

閩新省六

MỖI TUẦN LỄ BA BA KỲ :
NGÀY THỨ HAI, NGÀY THỨ TƯ VÀ NGÀY THỨ SÁU
Mỗi số bán lẻ..... 0$04
TÉLÉPHONE N° 175 | Adresse télégr. : LUCTINH-SAIGON

GIÁ BÁN : BẮC-KỲ, LÀO, ĐẠI-PHÁP VÀ THUỘC ĐỊA.
Một năm..... 7$00
Sáu tháng..... 4 00
Ba tháng..... 2 25
On s'abonne sans frais dans tous les bureaux de poste.

POUR LES ANNONCES, s'adresser
à SAIGON : Aux bureaux du journal.
à HANOI : Aux bureaux du Trung-Bắc-Tân-Văn.
On traite à forfait pour les contrats de longue durée. Les prix sont payables d'avance.

Lân-quốc tân văn

BẮC-KINH

Giáng tam điều

Về vụ tỉnh Sơn-đông Giao-châu mà hội Hòa-bình hứa giao về Nhựt-Bổn, năm vị Phái-viên tỉnh Sơn-đông đến ra mắt quan Đầu-triều Bắc-kinh giáng xin ba điều sau nầy :

Một là Chánh-phủ phải hạ chiếu troàn cho quốc-sứ Trung-Huê phó hội Hòa-bình đừng ký tên tờ hòa về sự đất Giao-châu và Sơn-đông.

Hai là hủy hết các tờ giao ước về đàng xe-lửa Cao-mi—Từ-châu và đàng Phụng-thề—Tế-nam ;

Ba là lấy luật nước gia hình quân phản quốc nội công ngoại kích.

Quan Đầu-triều đáp rằng :

Về vụ Giao-châu Sơn-đông, Anh, Huê, Pháp, ba nước đều vì Trung-Huê cả thảy. Ngày nay chưa ắt Trung-Huê nên phê nhận hay là không nên phê nhận tờ hòa, song ngài hứa rằng ngày nào Trung-Huê phải nhận tờ hòa, chừng ấy Chánh-phủ sẽ làm bố cáo truyền rao cho dân biết.

Về vụ ủy tờ giao-ước về đàng xe-lửa Cao-mi—Từ-châu, Phụng-thề—Tế-nam, ủy không tự lòng Nhựt-Bổn chẳng phải tự Trung-Huê. Muốn biết ủy đặng không đợi cho quốc sứ hai nước hội đàm rồi mới biết.

Còn về vụ nghiêm răn loài phản quốc, vụ ấy Chánh-phủ phi phận sự Ấy là chức trách của tỉ Đề-hình, lại cũng phải biết phần chánh-trị chẳng nên xuôi giục thêm oai thế cho quan tòa.

Học-sanh hâm Chánh-phủ

Hội Học-sanh trong nước Trung Huê có gởi điện-tín về Bắc-kinh, Quảng-đông và gởi cho quốc-sứ phó hội Hòa-bình nài xin quyết đừng phê tờ hòa.

Điện-tín gởi cho quan Đầu-triều thành Bắc-kinh như vầy :

« Trong điện-tín chót hết, hội có tuyên bố rằng hội liều thác mà tranh cải vụ ký tên tờ hòa, vụ ủy tờ giao ước hai mươi mốt điều với Nhựt-bổn và các tờ mật giao khác cho đến cùng. Dân trong nước thấy đều bất bình vì sợ ngày sau phải bị đày đọa như tôi mọi. Cớ ấy nên, nếu Chánh-phủ chẳng đổi ý, cứ giữ vậy mà làm, thì hội ắt phải hạ chiến cùng Chánh-phủ. Thế thì Chánh-phủ phải gánh chịu lấy hậu hoạn một mình. Chớ dân trong nước, chẳng phải là hết phang, còn nhiều kế quỉ mưu thần vực nước, Chánh-phủ chớ ngỡ là dân bất tài, không gỡ xong rối nước. »

Lời nhắc nhở

Xin nhắc các nhà đọc báo nhớ rằng từ ngày 2 Mai, tờ **Lục-Tỉnh-Tân-Văn** đã mở rộng **tám trương**, lại mỗi tuần xuất bản **ba kỳ**, là thứ hai, thứ tư và thứ sáu. Thêm số, thêm trương, mà giá mua trọn năm chẳng thêm, giá bán lẻ lại sụt còn 4 chiêm một số ; chủ ý muốn tiện cho mỗi người có thể đọc L. T. T. V. là một tờ báo sẽ trở nên lớn và sáng-soi hơn hết trong cõi nầy.

Vậy xin nhà đồng-chí với quan Toàn-quyền Sarraut, muốn trông thấy những sự cải lương, lợi dân ích quốc, hãy ráng vùa giúp cho Bổn-quán thạnh hành.

QUAN TOÀN-QUYỀN TỚI SAIGON

Quan Toàn-quyền Monguillot ngồi hỏa-xa tới Xuân-lộc, rồi sang xe-hơi quan Thống-Đốc chực rước ngài cùng các quan là ông Grandvincent và Marty về tới Saigon lối mười giờ sớm bữa 18 juillet.

Bổn-báo kỉnh mầng ngài và chúc cho ngài bình an quí thể.

L. T. T. V.

HƯƠNG TRUYỀN

(Echos)

Quan khâm sứ đến thăm hội Đô-thành hiếu cổ.

Huế. — Chiều 26 Juin. Quan khâm sứ có đến thăm hội Đô-thành hiếu-cổ? Khi ngài đến các hội-viên tiếp rước rất trọng thể; ngài có đọc bài diễn-văn chúc hội mau được thành đạt thêm lên, và ngài lại có hứa rằng ngài sẽ tu chỉnh những nơi thắng cảnh, danh-tích ở xứ nầy làm cho chốn Đô-thành xứng đáng chữ danh bang, tú-địa ; trước là tô đồi phong cảnh tốt, sau là tiện lợi cho những kẻ thương-kỳ, lãm-thắng các phong cảnh của nước nhà.

Ở xứ nầy có nhiều cảnh trí đẹp lắm : Như là Tả-trạch nguyên, Hữu-trạch-nguyên, Thuận-an, Từ-hiền. Lợi-nông, Túy-vân, Linh-mụ, Diệu-đế, vân vân ; cảnh nào cũng có thể đẹp lòng, thư trí cho người ta ; cho nên xưa Đức Dực-tôn Hoàng-đế đã có ngự chế một pho sách gồm đủ cả thi văn để ghi chép lấy các nơi ấy. Tất cả đến ba mươi sáu nơi. Pho sách gọi là Thần kinh tam thập lục thắng cảnh. Nhưng từ pho sách làm xong thời đến nay cảnh còn cảnh mất, hoặc bỏ u trệ không ai nhìn đến nơi.

Nay quan khâm sứ đã có lòng hiếu cổ và phong tao cao khiết như thế, thời dân ta nên mừng vui biết bao là non sông chốn đế thành ta. Nay đã được tay thợ trời khôn khéo sẽ cầm ngòi bút mà tô dậm bức tranh sơn thủy lâu đài của ta đã để lù mù vì bụi bặm cách 4 mươi năm nay.

Qua chơi Ấn-độ trở về

Hôm qua ở lối đường P. B. người ta xúm xít nơi phố chú chà kia xem cái chi không biết mà người rất đông, đứng chen chặt vòng trong vòng ngoài ; thỉnh thoảng lại thấy nước lã tự trong phố tát ra vẫy ướt cả những người đứng xem quanh đó họ lại tuôn chạy tản ra tứ phía, rồi lại thấy họp lại như trước ; làm như thế một hồi lâu.

Hỏi ra mới biết đó là họ xem một chú chà kia mới cưới người vợ Annam ở với chú mới được vài tháng mà đã buồn tình nhớ đến tình nhân cũ. Tuy ả chưa đến nơi nóng nực, mà đã vội tìm cảnh gió mát trăng trong. Bởi vậy nên chú chà đã bắt được cả cặp mà giải lên sở cảnh sát để trị tội. Khi chú chà sắp đem Ả ấy đi thời người ta đến xem, mà chú chà không bằng lòng nên khoát nước vẫy khắp để rửa hờn.

Nực cười cho người ta, đã không biết sự xấu hổ của kẻ đồng bào, còn mang mặt mo đến đứng vòng trong vòng ngoài mà xem ; lại đã bị chúng tát nước vào mặt, còn trơ trơ không biết xấu hổ. Ôi ! nước lã của chú chà khoát đó là để rửa hờn cho chú chà hay là để bôi lọ cho mấy người đứng quanh đó?

Các Khách-trú không đi xem hát Xiếc của Nhựt

Tối hôm 5 Juillet, khi 9 giờ, bọn hát Xiếc Nhựt có bày trò bay, nhảy, múa, hát, leo dây, đánh đu, ném dao, múa lửa lắm cách rất kỳ quái, tại bến cầu Trường-tiền, bên sông Hương.

Người Tây, Nam, Chà, đi xem rất đông, duy có người Tàu không thấy một ai đến cả.

Nghe rằng bốn Bang-trưởng có lời dặn các Khách-trú không ai được đi xem, hễ ai đi thì phải bị phạt.

Xem như thế thời biết Khách-trú cũng đồng lòng thật, mà biết nghĩa-vụ hiện thời lắm. Vì sự tư-hiềm với nhau, mà hàng hóa Nhựt không mua không dùng đã xong, cho đến cuộc hát xướng vui lòng đẹp mắt mà cũng đành bỏ qua làm ngơ.

Hôm ấy tưởng bọn hát Nhựt cũng mất thâu một mối tiền, ít nữa cũng đến hơn trăm bạc.

Ngã xuống sông vì làm phách

Hôm kia có một cậu đi xe đạp, qua Đập đá là nơi đã bằng thẳng, mà không đi giữa Đập, lại đi một bên cạnh, đạp chạy như bay. Sớn sát thế nào mà cả xe liền người ngã xuống sông, may sao không can gì, chỉ uống có vài hớp nước.

Các nhà ở gần đường xe lửa !

Những trẻ con các nhà ở gần đường xe lửa thường thường ra đường sắt chơi : Khi thì đặt đồng tiền, mảnh sắt, mảnh đồng lên đường sắt để cho xe lửa nghiến mà chơi : lại có khi đặt cả hòn sạn hòn đá lên đường, để cho xe chạy qua thì phải gồng lên. Lại có đứa chờ xe chạy qua thì lấy đá hoặc đất mà quăng ném những người trên xe thậm chí có đứa tốc quần kéo áo để dở dang những vật ô uế cho người xấu hổ. Chẳng phải là trẻ con mà thôi, cho đến những đứa đã lớn chồng-ngồng óc cũng chơi những cách hèn mạt đê tiện ấy.

Theo ý ngu dại của chúng nó, nghĩ rằng xe lửa không bao giờ đứng lại được, còn những người trên xe thì chẳng có quyền phép nào mà trị chúng nó được ; chớ chúng nó có biết đâu là ở đâu, đâu cũng có sở tại địa phận đó, mà sở tại địa phận ấy đã có người chức trách cai trị chúng nó. Hễ có việc gì mà phạm đến xe lửa, thì trách cứ đã có kẻ chức trách sở tại địa phận ấy tra cứu, khó bề thoát khỏi.

Xem như năm trước làng kia thuộc tỉnh Quảng-trị đã mấy phen khổ sở về việc trẻ con ném đá vào đàng xe lửa. Đến nay lại đến làng An-nông và Phù bài thuộc tỉnh Thừa-thiên, nào lý bộ tuần kiểm, đang đi tầm-nã mấy nhà ở gần đàng xe lửa, vì hôm nọ có tụi trẻ con đặt đá lên đường xe lửa và ném đá vào xe lửa. Hiện đã bắt được 3 đứa, cha mẹ chúng nó đang đi kêu cầu chỗ nọ chỗ kia. Chưa rõ quan sẽ bắt phạt bạc hay là bỏ tù.

Hỡi ai có nhà ở gần đường xe lửa, nên khuyên dạy lấy con cháu kẻo có ngày chẳng những là cực đứa phạm tội mà thôi đâu, lại còn khốn đốn đến cả cha mẹ bà con làng xóm nữa.

Trai gái với ma

Mới rồi có người đánh xe ngựa kia chết vì bệnh ma bắt :

Nghe rằng một hôm anh ta đi chơi lối cửa Nhà-Đồ vào khoảng canh ba (ở đó có nhiều nhà chơi bời), khi đi gần đến cửa ấy gặp một người con gái chừng 20 tuổi, trông dáng ăn mặc thời cũng biết một bợm giang hồ, mà diện mạo cũng dễ thương lắm. Bỗng gặp gở, thời đã

XA-BÔNG MAT-XAY
Tốt nhứt cỏi Đông dương
Hiệu — Con ngựa một sừng
LA LICORNE
HAO-VINH Công-ty
(HÃNG ANNAM)
146 bis Rue Lefèvre, Saigon
AGENT EXCLUSIF

trao lời trăng hoa. Cùng đẹp ý, cùng ưa lòng mà thành cuộc khứ lưu bàng hoàng, nên ả nọ lại mời tình nhân vào nhà nghỉ. Tình dài đêm vắn, chuyện vãng nọ kia, mới ngủ một hồi, bỗng nghe tiếng súng nổ ở Cột-cờ, giật mình thức dậy, thời thấy mình nằm dưới một gốc cây, bốn bề cỏ lau rậm rịt, chỉ có một lối vào thấy cỏ rẽ lau chia. Thất kinh đứng sững một hồi mới tìm lối ra về. Đến nhà thời phát bệnh : không ăn không ngủ, cả ngày ngồi sững chỉ trông quanh quẩn ngơ nghết một mình, có khi đêm khuya lại nói chuyện một mình như là thầm-thĩ cùng người thương mến chi đó. Thuốc thang cơm cháo không hiệu nghiệm vào đâu, lần hồi gầy mòn rồi chết.

Tưởng chết ấy đâu ấy, nỏ tại ma bắt, thời cũng tại mình tự bắt lấy mình. Vì hay đi chơi đêm thời bao nhiêu trí não tâm thần, toàn tư tưởng liên lạc vào đàng u-minh tà-ma cả ; cho nên khí bất chánh in vào não, phá tán tánh linh phải tiêu diệt theo yêu ma ! có lạ chi, có quái dị chi. Năng đi đêm ghe ngày gặp ma thật có.

Cách lánh bịnh ho lao

(*Tiếp theo*)

Sau ta sẽ chỉ nhiều cách truyền nhiễm cho rỏ việc ở chung như vậy là hiểm nghèo.

Bây giờ đây ta luận tiếp đều thứ nhì trong bài nầy là « phải giữ mình cho được mạnh giỏi luôn luôn hầu có lánh chứng ấy ».

Muốn đặng mạnh giỏi thì phải dùng vật-thực cho bổ mà tiếp dưỡng thân ta. Ăn uống vật hèn kém lắm thì thân thể phải yếu và dễ vương bịnh. Bởi vậy nhiều người nghèo, không có đủ vật thực bổ dưỡng mà dùng thường hay bị bịnh nhiều hại.

Lao lực quá thì hại thân. — Phải giữ mực thường đừng làm việc quá sức mình. Ví như mỗi ngày làm việc tám giờ thì còn có giờ nghỉ, đặng dưỡng tinh thần lại. Nếu muốn cho mau rồi, làm việc cho tới chừng hai chục giờ đồng hồ mỗi ngày thì có rảnh đâu mà nghỉ ngơi cho lại sức. — Như vậy thì sức ít, mệt nhiều, tức nhiên phải lâm bịnh ; ắt không lướt khỏi chứng ho lao.

Lao tâm cùng lao trí quá cũng hại vậy. — Người ngồi bàn làm việc 15, 16 giờ mỗi ngày, cùng người lo học hành thi cử thức cả tuần, không giờ nghỉ ngơi, ắt vương lấy bịnh. Ưu tư lắm cũng hại thân : — Hoặc nghèo khổ quá, đã chịu trăm bề cực nhọc mà lại còn phải lo lắng cho thê tử khỏi sự khiếm khuyết ; — hoặc, nuôi người trượng bịnh chí thân, chí ái của mình mà mình hết trông cứu được ; — hoặc kẻ cờ bạc ngày đêm cứ tư tưởng việc ăn việc thua và ôm ấp sự mê dục trong lòng không thảnh thơi đặng.

Có một phương hiệu nghiệm, làm cho thân thể đủ sức chịu đựng mà lánh cho khỏi bịnh hoạn, gọi là phương « tháo luyện gân cốt » Phần nhiều trường lòng trường làng của ta không dạy phương ấy ; thật đáng tiếc lắm. — Nếu vật thực là hữu ích thì phương tháo luyện gân cốt cũng hữu ích vậy, vì nó làm cho thân thể được cường tráng và lẹ làng. Tỉ thí như vậy thì sẽ rõ phương ấy là cần kíp : — Như hai đứa học trò nhỏ, một đứa năng chơi ballon (foot-ball), cỡi xe máy, còn đứa kia không chơi chi hết ; thì tự nhiên đứa trước đó hai chơn mạnh mẻ, bắp chuối nở nang, thêm lẹ làng, ngực nổi lên coi vừa với thân thể, còn đứa sau hai chơn yếu đuối, ức nhỏ chạy không nổi, có ra sức chi một chút thì đã mệt và có bịnh chi sơ sơ thì cũng nằm liều.

Vậy, khi giờ chơi, nên cho học trò tập luyện gân cốt, — hoặc chạy, — hoặc nhảy, — hoặc theo cách « gymnastique suédoise » là làm vận động cho ngực và phổi đặng nở nang, — hoặc tập xe máy, — lộn mèo, — đánh đu, — cử trái sắt (haltères) cùng chơi ballon.

Sau ta còn luận riêng cho rành các đều ích lợi về phương thể tháo.

(*Sau sẽ tiếp theo*)

Cách lánh bịnh thiên - thời

(*Tiếp theo*)

Nói về vài đều dị-đoan

Lúc mới luận về bịnh thiên-thời, tôi đã tỏ rằng người đồng bang ta còn thấm-nhiễm nhiều sự dị-đoan về chứng bịnh ấy, và tin-tưởng lầm-lạc như vậy là hại.

Dân ta, cái phần có học-thức biết chắc « Thiên-thời truyền nhiễm bởi tế trùng » thì ít ; còn cái phần tin hung thần ác quỉ, vì giận dữ, hoặc lãnh hành phạt những kẻ có tội lỗi mà truyền rải cái tai ách ấy, lại là phần nhiều. Há chẳng nghe những người nhà quê, cơn thiên-thời truyền nhiễm hay nói rằng : « Thầy pháp lên đồng nói có vì thần chi chi đó lãnh sửa phạt xứ ta. Những binh tướng giúp việc cho vì thần, ngày đêm đều tản ra đi bắt hồn. Đều nầy chắc lắm, vì ban đêm chó nó thấy bóng binh tướng đi, sủa hung lắm. » Chừng, muốn giải cái tai ách ấy thì chỉ có phương sắm lễ vật cúng kiến mà thôi. Ai cũng rõ cách cúng kiến nầy. Chư công đều biết trong mỗi làng có một cái miếu thờ Thành-hoàng. Nếu thiên thời phát ra thì đệm cho dân không thảnh tâm thờ kính nên Thần hờn mà sửa phạt, phải cầu xin Thần tha tội và phò hộ. Bởi vậy mới làm heo làm bò cúng kiến và hát xướng trong miếu. Cúng kiến rồi mà thiên thời có giảm thì cho là nhờ đó, chớ thật không phải. Làm như vậy thì mấy nhà bị thiên thời đặng vững lòng, bớt lo sợ một chút, mà rồi khiến cho bỏ hết các phương phòng ngừa thật hiệu nghiệm. Tôi tưởng không cần nói dông dài về sự dị-đoan làm chi.

Sau tiếp

Mừng quan-Một Hiếu mới về.

Chuyến tàu André Lebon tới Saigon bữa qua 17 Juillet, có *Quan Một Nguyễn-tấn-Hiếu*, Lịnh lang của *M. Nguyễn tấn-Sử* Thưởng thọ Tứ-đẳng Bửu-tinh đương chức Đốc-phủ-Sứ tỉnh thành Chợ-lớn, tùng quân xuất trận dẹp an Đức-tặc mới về ;

Bổn-báo kĩnh mầng cho phụ tử đoàn-viên, một nhà vinh-hiển

L. T. T. V.

Cảm ơn

Bản hội phái lo cuộc lễ Khánh-hạ Hòa-bình kĩnh lời cảm tặng chung :

Quan tư Audouit **đã rộng lòng cho mượn nhà cho bạn thuyền ở lục-châu lên bơi đua tạm nghỉ và cho mượn những xe trong cơ Pháo-phủ dùng làm cộ ;**

M. Lamorte **hết lòng lo làm mộ Nghĩa-sĩ rất khéo.**

M. Bainier **đã rộng lòng giúp cả xe hơi trong trại mình cho hội.**

Vậy Bản hội để lời cảm ơn liệt quí.

Theo hàng liệt quí kể tên trên đây, bản hội cũng cảm ơn *M. Sersot* và *Dạ-nhạt Annam* đã có công gắn vó giúp trong cuộc cộ đèn, cuộc Đua bơi và Giàng-thủy-lục.

(*Của Bản-hội lễ Khánh-hạ gởi thông*).

Cách-Trí-Tập

SƠ GIẢI

Bác-học

IV

Hô-hấp-đồ (respiration)

Cái hơi thở (khí trời) mình hít vào ngực thì nó chạy vô phổi (phế).

Cái phổi mỗi người đều hiểu là hai lá hình như tàn-ong, như hoa-đá, có lồ mềm mà xốp-xốp, nằm theo hai bên ngực. Trời sanh cái phổi là một vật rất khéo có tuần-tự, thứ lớp, ăn thông với một cái ống chạy tuốc lên trên nằm sau cuống họng, ống ấy kêu là khí-quãng (Trachée artère).

Trên đầu khí-quảng ấy nó có một cái họng nói Larynx là chỗ âm thinh phát hiện (Thinh đái Corde Vocales).

Hơi thở làm sao chung vào phổi ? — Hảy thử mà thí nghiệm lấy cái tay mặt ôm một bên vú, còn tay trái thì ôm bụng rồi lóng mà nghe thì rõ biết trong một phút đồng hồ mình thở được 15, 18 lần. Khi mình thở vậy kêu là Hô-hấp là (hoi-hóp) thở ra thở vô.

Khi mình Hấp là hớp vô, thì xương-sường nó dửng dậy, ngực nở ra, bụng phĩnh lên. Còn khi mình Hô là thở ra, thì xương-sường xếp lại, ngực hạ xuống, bụng xọp vô.

Khi mình hớp vô thì hưởng lấy cái sanh-khí vào, lúc mình thở ra thì cái tử-khí bay ra.

Huyết dịch tuần huờn (circulation).

Những đồ ăn uống vào bao tử, thì nó hóa theo máu, rồi máu nó đam đi cấp-nhuận cho cả và châu thân, đặng bồi bổ trong tạn-phủ những chỗ hao-mòn. Nên trong sách thuốc tàu cũng có nói : Ngũ-tạn, tỳ-vị, thương lầm chi quan, nhược tỳ bịnh nhi bất năng nạp cốc, tắc tử quan vô sở cấp dưỡng nghĩa là : trong ngũ-tạn con người, duy bao-tử cũng như cái kho lương chứa để mà châu cấp cho các tạn, nếu bao-tử mà bịnh thì không chứa lúa-gạo được mà châu cấp cho các nơi.

Máu khi nó đi cấp-nhuận cho châu-thân giáp một độ của nó rồi, thì nó trở vào phổi mà hoán-khí (đổi-hơi) mà dưởng sức, rồi trở ra mà châu-cấp cho các kinh-lạc nữa.

Cả mình con người đâu đâu cũng đều có máu, trong máu ấy có hai vật, một vật lỏng màu vàng vàng, kêu là nước *Tân-dịch*, một vật đặc mà đỏ hay nổi (huyết), vì hễ máu ra khỏi mình người, thì nó hay đông đặc lại (secoajuber).

Trong máu có hột tròn tròn kêu là *huyết-cầu* (Globules).

(*Sau sẽ tiếp theo*)

LỜI RAO CẦN KÍP

Hội chánh *Agence économique de l'Indochine* **ở tại** *35 rue Tronchet Paris (8e)*.

Muốn hỏi thăm đều chi cứ do nơi đó.

Ai mất tới nhìn

Saigon. — **M. R. cai trạm vô-tuyến-điện ở Luang-Prabang (Laos) đi Saigon, tạm trú nơi nhà hàng Rotonde khai rằng bữa 16 Juillet, lối bốn giờ rưỡi chiều là khi ông tới tiệm Caffort mua đồ, xãy đặng giữa tiệm một miếng giấy bạc một trăm đồng (100$), ông bèn giao miếng giấy cent ấy cho chủ tiệm là M. de R. mà lấy biên lai, cầm để cho ai mất tới mà nhìn.**

Đáng khen lòng ngay của M. R. không tham của vô cớ mà đặng.

Dị Đoan

(*La Superstition*)

Cô-Bảy lên đồng

Dị đoan là một đều tệ trong nước, làm cho dân nhẹ tánh, yếu đức tin, trở nên mê mụi, Sự mê mụi rất nặng nề, trì kéo cái trí-hóa của người lại, ra chậm chạp, hoặc, nếu trí hóa người nhẹ hơn sự mê mụi, thì cái mê mụi ấy nó lại kéo ngược lại mà phải thối lui, càng ngày càng xa đàng tấn hóa.

Vẫn biết nước nào cũng có dị đoan, nước nào cũng có hạng dân nhẹ đức tin, để cho sự dị-đoan chuyên chế, song xét kỹ, chẳng có dị-đoan nào lớn cho bằng dị-đoan của Tàu đem gieo trong đất Nam đã mấy ngàn năm nay, người Annam bị triêm nhiễm thấu vào cốt chỉ, cho nên ngọn lửa văn-minh vừa mới nhen, chưa đủ sức mà đốt cho tiêu táng, nhưng mà cũng mòn ; thật thế xem đã mòn lắm, mòn trong trăm phần đặng một. Cái một phần giảm ấy bởi người học Tây mà ra, nhờ người học Tây bày gương duy tân diệt tục mà có, nhờ báo giới công phá mà mòn, bằng chẳng trăm phần cũng còn nguyên hiện.

Tuy nói sự dị-đoan trong xứ ta đã mòn, song chưa đều, vì người chôn sẵn dã thú quê còn tin lắm, cho đến người cảnh phiền ba đô hội mà thiếu học, thì cũng còn tin. Bởi cớ, những tay xổ-lá, thầy Chùa, thầy Pháp, Bóng, Chàng, Đồng, Cốt, hảy còn ngừa lấy sự mê mụi của dân mà bày chuyện kiếm ăn, đặt đều gạt gẫm. Một năm chí cuối chuyên một nghề không cực nhọc đó cũng đủ mà đắp đổi tháng ngày : trà rượu ngoả nguê, lại còn có chỗ ước trông, gặp thời, đặng lòng người mê mụi tin nhiều, thì gọi là Tổ-đài, thần chủ dông, làm nên sự nghiệp.

Lục-Tỉnh-Tân-Văn số 646, ngày 9 Juillet, có lời châm khuy bao biếm về khoản **Tống-Gió**, độc-giả liệt-quí, xem đi xét lại coi có phải thầy Pháp bày chuyện thâu của chúng ăn uống cho no say chăng ? Gian giỏi ấy biết ngàn nào ? Tội lỗi bao nhiêu kể xiết ?

Nếu người trong làng, trong xóm có chí thương đời, lấy đó mà thức tỉnh bạn đồng-bang còn đang mê giấc.

Sẵn đây, tôi xin thuật luôn một truyện trong làng tôi ở đây rất nên quái dị, làm cho nhà dị-đoan uổng lưng núi đổ, vập đầu máu sa, cũng vì, chưa chịu là tà ma, một quyết Cô, Bà về đó !

Tại làng Giao-Long, có tên Hương-Lễ là con ông Kê trong làng, thình lình sanh nghề « ợ-ngáp ». Vụt lên đồng ! — Uý cha cha, con ông Kê lại là Hương-Lễ trong làng lên đồng há gọi trò chơi chăng ru ? Từ nhiên, chộn rộn làng trên

xóm dưới, lăng-xăng đầu nọ cuối kia, kẻ lo trãi chiếu. đặt bàn, người đứng đốt nhan rót rượu. Chú nầy đốt kim-ngân van-vái, chị kia ngồi quì lạy khẩn-nguyền, cô đặt vật, thiêm đặt tiền, làm ra cuộc linh-thiêng quá lẽ.

Xưng rằng Cô-Bảy nhập xác, bảo Hương-Lễ phải đi làm thầy mà độ thế cứu dân, hì hì.....hì hì.....hì hì..... nghỉ đời nầy, nào ai đau như Đồng-Kim-Lân, hòng bày chuyện trừ thần ếm quỉ. Tuy vậy mà Hương-Lễ cũng vâng, ra làm nghề thầy Pháp-Khá nhờ Cô-Bảy đài thầy một lúc cũng no !

Xãy đâu bên làng Quới-Sơn, nhà bà kia có gái đau nặng. Bà chẳng quyết là tại bịnh, chỉ nghi cho tại tà-ma, bà mới cho rước thầy Hương-Lễ qua, bày cuộc sai đồng khiển tướng.

Ợ ngáp cho phỉ sức một hồi, để cho người vái lạy hết hơi, rồi mới lên và nói rằng nàng gái ấy mắc thượng đồng Cô-Hỉ, số mạng tận rồi, ta không cứu nổi. Chưa rõ *Ta* đó là vị nào hay là *Ta* là Hương-Lễ, nên mới có tiếp rằng : « *Để cầu Cô Bảy về thử coi, họa may có thể* ! » Thật, cầu Cô Bảy về—tôi không thấy, chỉ nghe Cô Bảy về đó thôi—nói cũng y lời :

« *Tận số rồi không phang giải cứu.* »

Một cũng chết, hai cũng phải chết đi thôi.

Dứt lời, ruồi xanh vang tiếng, khóc kể từ hồi, bà già cứ ngồi, vập đầu xin cứu. Cô Bảy thấy vậy động niềm, dạy rằng :

« *Thật ta cứu chẳng đặng, bề nào cũng chết đi thôi, song ta còn một phép đổi xát thay hồn, cầm giùm lại cho một tháng.* »

Lúc cùng chẳng đã, cơn túng phải liều bà già chịu liền, chịu cho Cô Bảy đổi xát thay hồn, cầm con mình ở lại. Cô Bảy làm phép. Lần lần đôi bữa, gái bịnh lai tỉnh, dậy ngồi, ăn uống đặng vài ngày, gượng sức ra vào cũng đặng. Duy còn một đều mê tâm ; cho nên tuy ăn uống ra vào, mà cười nói như ngây, chẳng nhìn biết bà con cô bác.

Thiên hạ lấy đó mà để quã tại thay hồn, rằng : Xát thì xát con bà, hồn thì hồn ma dật-dựa.

Tin thiệt, đồn hay, thầy nổi tiếng cao tay, cô vang danh hiển-hích.

Không đợi đúng một tháng coi nàng gái bịnh ấy có chết hay không rồi sẽ tin, thấy vậy, tưởng vậy, nghe vậy, quên phức mình mê mụi.

Nếu nàng gái ấy vì bịnh mà mê sãng tâm thần, thì người mới nghĩ cho sao? Không lo chạy thuốc cấp thời, cứ ngồi mà giữ lấy lời thầy Pháp.

Để vậy mà chờ không lo thuốc men chi, tự nhiên phải chết, chừng ấy lại càng tin lời thầy Pháp hơn nữa. Nếu lo thuốc men ít ngày cho nàng ấy mạnh, khỏi chết, diệt lời Cô Bảy, lời thầy Pháp, mà phá sự dị-đoan giùm cho người, chỉ cho người biết :

Nghề thầy Pháp kiếm ăn,
Một Cốt một Đồng chẳng lạ !

ĐOÀN-THÁI-BẢO.

LỜI RAO

Kính lời cho Lục-châu và chư vị dùng rượu đặng rõ : kể từ ngày mồng một tháng Juillet *1919*, thì những người khách-trú và An-nam đặt rượu tại Nam-kỳ sẽ thôi bán rượu của công-xy Langsa nữa, chỉ lo bán rượu nếp của mình đặt theo cách thức của An-nam thủo giờ,

VIỆC MỚI TRONG NƯỚC

(Nouvelles du pays)

GIÁ BẠC VÀ GIÁ LÚA

Giá bạc kho nhà-nước . . 61. 25

Giá lúa, tạ 68 kil. chở tới nhà máy Chợ-lớn (bao trả lại) : 5$25 tới 5$35

NAM-KỲ

(Cochinchine)

Sài-gòn

Kiếm ai

Nguyễn-thị-Hương không biết kiếm ai mà lẩn quẩn lối trước nhà hàng Café de la Rotonde hoài, nên bị lính bắt bỏ bót rồi giải qua sở. . . . .

Rõ lại chị ta đi chờ khách . . .

Tại sao mà tự tử ?

Lúa Nam-kỳ còn bộn mà !

Chú Trương-Nghinh 19 tuổi làm thợ bạc ở đường d'Adran số 53, không biết giận ai, buồn rầu sự chi mà dám cả gan uống á-phiện mà tự vận.

Chừng hay được thì thuốc đã thấm vào nhiều rồi, lật đật xe vào nhà thương đến khuya hồn về bắc địa.

Khách quí

Cô Huỳnh-thị-Him ở đường Chasseloup thưa bót rằng hôm nọ có một cô quen tên là **Cô Tám** đến ở chơi (bộ đợi coi lễ) ; thừa lúc cô Him ngủ chợt một cái áo hàng và một cái quần lãnh dông mất.

(Bộ mượn đi coi lễ đa).

Giấy xăn

Vì cớ gì mà thím Ng.-thị-Thêu lại đưa cho tên Ng.-v-Diềm một tấm giấy 100 đồng, cho nó đi luôn. — **Tức.**

Coi máy xe hơi mà say mới hại to đa

Chú Phạm-v-Bộ, 30 tuổi, học cầm máy xe hơi ở đường Đỗ-hữu-Vị, vì mừng việc chi mà ẩm tửu cho đến nỗi quá độ, ngã đường ngã sá, la hét om sòm, làm cho kinh động đến lính tuần-thành, nên lính lại đỡ cậu ta dậy, dắt ngay lại bót.— **Tám cắt.**

Cũng là tự tử

Một người đàn bà kia tên là thị-Nam lối 40 tuổi, không biết nhà cửa ở đâu khi không mà lại giữa chợ Saigon cầm dao cạo đưa vô bảng họng cứa quá sâu, máu ra lai láng.

Người ta lật đật khiêng vào nhà thương chị ta hết nói được chỉ ra dấu cho quan biết rằng vì bần cùng quá sức lại bị đau ốm liên miên, nên thà liều một dao lấy tiếng. — **Cũng là gan.**

Cũng là mượn đồ coi lễ

Cô Lý-thị-Ngọc tới ở đậu nhà cô Trần-thị-Lê ở đường Verdun mấy bữa, hôm 12 tây rồi về mà không cho cô Lê hay.

Chừng cô Lê hay lại thì không biết ai lấy mất một đôi bông vàng tây, 2 đồng bạc lẻ với áo quần dủ khăn cả thảy có trên 17$70.— **Ráng mà kiếm chị em bạn bớ các cô.**

Xe hơi

Vì lễ lạc, nên châu-thành Saigon xe cộ chạy liền vo, thứ nhứt là xe hơi xe kéo, đụng nhau liền liền như là :

1°	xe hơi	số 1041	đụng	xe kéo 9115	đẹo bánh
2°	»	» 946	»	» 1255	gãy cầm
3°	»	» 758	»	» 1183	hư hết.

Tại sao vậy ??

Cũng ngày 13 juillet lối sáu giờ rưỡi chiều tại đầu đường Bonnard, ngang hãng S. I. T. cũng một cái xe hơi không số mà thấy treo ở đàng sau một tấm bảng đề Harmonie Indigène, ngồi trên xe ấy đâu ba bốn người Annam, kẻ ăn mặc đồ tây người quần lãnh áo bành-tô trên đường Macmahon chạy xuống, bên chợ Saigon chạy qua một cái xe-kiến, mà cái xe-kiến theo ý tôi tưởng vì xe cộ, thiên-hạ lào xào, vì giờ ấy rã cộ ra về, nên không nghe xa cho đặng, chừng ló qua thấy xe-hơi liền nép vào lề đường, vậy mà xe-hơi chưa phỉ dạ chạy sấn tới đụng vào xe-kiến một cái rầm, gãy bánh trước mới ngừng lại (coi bộ tóp máy không ăn hay sao, hay tay bánh lạc).

Chừng thiên-hạ chạy tới đông đủ, thấy thầy cầm tay bánh xe ngồi trước lại có một cậu trai nhỏ nhỏ, nhảy xuống xe lại rầy rà tên đánh xe-kiến sao không tránh đường cho xe-hơi chạy mà coi bộ còn muốn hành hung nữa là khác.

Tên chấp tiên xe-kiến coi bộ thiệt thà, bảo rằng đường của thầy còn nhiều quá bên tả cũng rộng bên hữu cũng nhiều sao thầy không tránh qua, để lủi đụng vào xe tôi, vì tôi đã tránh qua lề rồi, vậy thầy phải bắt thường cái bánh xe cho tôi.

M. Chauffeur với chú nhỏ trả lời một cách rất lịch sự là, tao đã có bóp kèn, (cái kèn bằng cái bánh cam) mà mầy không tránh đụng bề mầy chịu bắt đền con c... đây.

Người tử tế có ai nói câu ấy không ?

Đoạn rồi lên xe ngồi, mặt kệ xe-kiến, lại còn bảo mầy giỏi lại coi số xe về đi kiện đi (xe có số đâu mà coi) rồi bảo người quây xe đi.

Lúc quây xe chạy rồi thấy đôi ba người nhảy lên, nhảy xuống, ngó trước rồi nhảy ra sau, tuồng như quan hoa tiêu tàu đó lúc gần cập cầu, sợ đụng va vào cầu tàu vậy, mà ngã tư đường Macmahon và Bonnard và Philippini thì rộng lớn biết bao nhiêu mà làm kỳ cục vậy, còn người ở trên xe thì bảo a la oăn, a la de om sòm, nếu trong đám coi đó có người biết việc xe-hơi ắt là tức cười nôn ruột mà chớ.

Đoạn xe-hơi chạy rồi, xe-kiến ta ôm đầu chuộc mà về chớ biết sao bây giờ, vì coi xe thì không số, còn chữ thì không thông, biết đâu mà đi thưa bót, thôi chịu phiền về bán vợ đợ con bắt đền cho chủ.

Ấy là kẻ vui người buồn là vậy.

Của ai ?

Ai là Trần-v-Miêng giấy thuế thân số 463 ở làng Bình-hòa-xã (G. Đ.) mau mau đến bót xin lại, vì có người lượm được.

Quân tử muốn đi săn

Quân tử nào đó bộ muốn đi săn bắn chơi, hiềm vì không tiền mua súng và thuốc đạn, nên vào nhà M. B... ở đường Lagrandière mượn một cây súng hiệu « Simplex » với bì thuốc đạn đủ mà không nói cho M. B... hay nên ồng đi thưa bót.

Quên, quân tử còn sợ không biết giờ nào đi bắn được thịt, nên sẵn M. B... để cái đồng hồ trái-quit lối đó cũng mượn luôn và sợi giây chiền nữa.

Cầm quần

Cô Ng.-thị-Vân ở đường d'Aries, vì ăn lễ quá độ túng tiền xài, nên mượn tên Lung ở gần đó đi cầm dùm cái quần lãnh mới may.

Ai hay Lung thấy quần còn mới đem về nhà bận thử coi khá, bận luôn trốn mất, làm cho cô Vân ở nhà trông đợi hoài không được tức mình đi thưa bót.— **Bỏ.**

Em nuôi

Cô Mai kêu là cô Tư 20 tuổi gốc ở đâu không biết, hình dung rất yểu điệu, cốt cách tợ hằng-nga, vào xin ở làm em nuôi với Trương-thị-Dẹp (hay là Tám-Dẹp đây chăng) không nghề nghiệp chi ở đường hẻm Paul Blanchy bấy lâu.

Nay tại sao không hiểu mà cô Tư giận bỏ đi không thèm vĩ tới chị nuôi làm cho chị nuôi, nuôi bấy lâu mến tay, tức mình đi thưa bót.

Xe máy bay

Hôm trước Tô-Chất ở Chợlớn có thưa rằng tên Trần-v-Lang mướn xe máy đi dạo chơi sao không thấy trả lại.

Lính đi kiếm cùng, cũng chẳng gặp tưởng Lang đã đi biệt rồi, ai dè còn, vì Lang mướn xe rồi đi Saigon chơi, gặp tiên nữ rước về động nói rằng y có số tiên, y lên đó vui say chưa giáp ngày bắt nhớ nhà (hết tiền) từ giã các tiên về xem xứ sở, ai hay tờ tập nã tên anh ta hãy còn, nên vừa về tới Saigon lính gặp chóp óc đem về bót.

Cô hồn

M. Ch... thưa bót rằng hôm 14 rồi lúc các quan làm lễ trước tháp các quân binh tử trận ồng cũng chen lấn vào đó coi, không biết cô hồn sống nào khuấy chơi cái bốp phơi của ồng trong ấy có đựng 68 đồng bạc và các giấy tờ khác nữa.— **Thiệt là lẹ như cô hồn.**

Cholon

Giấy thuế thân

Chú Lê-v-Ký 19 tuổi ở làng Tân-thới (G.Đ.) vì ai rược hay sao mà chạy sẵn cho đến nỗi rớt giấy thuế-thân mà không hay.

May nhờ có chú Ng-v-Mạnh là người lương thiện lượm được đem giao cho bót, chớ phải kẻ tham ô ắc là nó sẽ làm hại cho chú mầy đa.

Mau mau lại bót xin lại bớ em.

Tẩy chay

Cuộc tẩy-chay lần lần bỏ qua Nam-kỳ mới hôm rồi đây, hết thảy Khách-trú đồng lòng tẩy-chay đồ Nhựt-bổn, trừ ra có một minh ông Ban-tưởng Quảng-đông, tiệm ở góc đường thủy-binh và quản-tổng-cái, nên bị bọn Khách-trú áp vào kẻ phá, người đập tưng bừng đồ đạc gì đều hư hại ráo.

May lúc đó có lính tuần-thành dẹp mới yên không thì chúng nó đốt tiệm mà chớ.

Mất ngựa

Thầy Ng.-v-Lâu 37 ở quận thứ chín đường Mytho số 416 thưa bót rằng trong đêm an giấc kẻ gian nào vào bắt con ngựa đua của thầy sãi mất.

Ngựa ấy là ngựa đua nên thầy đánh giá đến 300$00.

Mấy trăm thì mấy chớ nó là ngựa đua đố thầy chạy theo kiệp.

Tuổi xung khắc

Ng.-v-Nhương 31 tuổi gốc ở Xuân-thới-đông (G. Đ.) thưa rằng vợ y tên Trần-thị-Hộ cũng 31 tuổi ngày nọ buồn tình, nên thừa lúc vắng anh ta tóm thâu đồ đạc và 50 đồng bạc khư mất.— **Kiếm.**

Khăn củng xá

Ở đường Phú-giao số 50, cô Nguyễn-thị-Hiên 29 tuổi, vì ngủ trưa trong lúc huỳnh lương mộng, cô nào trà trộn vào rút cái khăn tua củng xá của cổ mà đi mất.

Cha mẹ thằng Thạch ở đâu

Mau mau vào bót dắt con đem về, thằng nhỏ ấy khai rằng tên Phạm-văn-Thạch 14 tuổi ở Mỹ-đức (G. Đ.) đi lạc.

Hễ đứa nào có bánh bèo thì nó đa

Vì chú Ng.-v-Thao ở Thân-nhi (Chợlớn) lên châu-thành coi lễ chơi lại có dắt theo một đứa cháu gái tên tộc là Ng.-thị-Xai chừng lối 5 tuổi annam, làm sao mà bác cháu đi lạc mất, kiếm hoài không ra.

Con nhỏ ấy mặc quần lãnh cũ, áo vải sọc xanh, lại trên đầu cạo có chừa một cái bánh bèo.

Ai gặp đứa con gái nào có bánh bèo trên đầu làm ơn chỉ dùm cho chú.

Xe hơi xớt xe kéo

Tại góc đường Quai de Mytho và rue des Jardins cái xe hơi số 695 c, chauffeur là Lê-văn-Trung ở Song-tra, cầm tay bánh, vì chạy chậm quá nên xớt cái xe kéo số 4450 làm cho chú kéo xe lăn củ.

Xe kéo cả hai bánh như bánh phòng vậy.

Hàm xi phá xáng, Thò tay nưng túi

Hai á tửng, một á bán hàm xi phá xáng, một á bán đậu phong rang ở đường Phú-giáo cả hai đều bị bắt giải lên tòa trị tội vì tội thừa lúc đông đảo người ta trà trộn thò tay nưng túi thầy Hồ-vĩnh-Khương làm việc ở Saigon lấy 19 đồng bạc.

Bắt được tay, vanh được cánh, hết phương chối cãi cả hai tửng đều thút thủ lai hàng.

Thiệt cả gan

Thằng Ng.-v-Huê 19 tuổi, hôm tháng juin rồi bị tòa phạt 1 năm tù, vướt ngục được thoát ra thay hình đổi giạng, mà tánh cũ chẳng chừa, nên mới bị lính bắt lại được đây vì tội giựt đồ của người ta. Còn có tên Sô nào đó ở Cầukho cũng là phe đảng, nên lính còn đang tầm kiếm.

Bộ họ quên con họ hay sao mà !

Thằng nhỏ Phạm-v-Thạch hôm nó đi lạc ở Chợlớn cho đến nay mà không thấy cha mẹ, bà con, cô bác anh chị nó đến nhìn đem nó về (*hết rồi sao*).

Vì nó khai nói ở Gia-định nên sở tuần-thành Chợlớn giải tuốc nó qua cho quan chủ tỉnh định đoạt.

Họ Huỳnh làm giữ

Huỳnh-phát. 78 tuổi giữ đất thánh ở sau đồn Cây-mai thưa rằng thằng **Huỳnh-phúc** 30 tuổi (chắc là con không cũng là cháu chi đây) đánh ồng mà giực của ồng hết 48$50 tiền của ồng chắc lót để dưỡng già.

Thợ bạc

Chú thợ cái Nhan-v-Nguyên ở Xóm củi thưa rằng chú thợ con là Ng-v-Lợi 17 tuổi trốn mất kiếm không ra.

Kéo tủ của chủ thợ con ra coi thì vàng, bạc, đưa cho chủ chạm dính theo tây chủ đã bao giờ. Sau đừng có dùng thợ con nữa đa, chỉ dùng thợ đực thì khỏi lo.

Trèo cao té nặng

Con Trần-thị-Sáu làm công trong nhà máy công-xỉ, mới có 18 tuổi mà dám cả gan trèo lên giá cái cao đến ba bốn chục nấc thang chi đó cho đến nỗi xảy chơn té xuống rất nặng.

Bây giờ còn nằm tại nhà thương.

Đoạt của

Sở tuần-thành còn đang tầm kiếm tên Năm-Nhiều tác lối 40 ngoài, vì tội đoạt 70 đồng bạc của cô Hà-thị-Lai là tay buôn bán gà ở sau nhà máy thổi.

Ăn trộm

Đêm 26 Juillet 1919, chú Phan-văn-Cao. ở làng An-phú-Tây, tổng Long-hưng-Trung (Chợ-lớn), đương ngon giấc điệp, quan-tử đào ngạch vào nhà cạy tủ mà chủ-nhà không hay, chừng sáng thức dậy thấy tủ mở hoác, lại soạn coi thì cái hộp bánh biscuits petit Beurre đựng 6.615 đồng bạc giấy và quần dài áo rộng gì đều mất cả. Tài gia đi dọ mấy bữa rày, nay nghi quyết cho hai anh em tên hương-sự M.., ở làng Bình-thanh, tổng Cửu-ai-tương (Tân-an), trộm của ấy.

Sở tuần-thành còn đương tra xét.

Trung-Kỳ

Huế

Ma thắt cổ

Hôm nọ ở trong thành, nhà kia có đứa đầy tớ chết thắt cổ sau vườn. Nó chết khi ban đêm, sáng ra mới biết.

Chết về nghiệp ấy thường cũng nghe nhiều nơi, có tưởng cũng vì những kẻ chết có điều gì bất bình nên mới tự tận một cách khổ sở ấy. — Thế mà người ta hay tin sự dị-đoan, người nói thằng ấy có dòng, kẻ nói có ma quỉ xiu dục nó. Nghe rằng có người ở gần nhà ấy nói trong đêm ấy, người ta nghe có tiếng cười, tiếng reo ở dưới gốc cây mà nó thắt cổ đó, hình như có sự gì vui mừng lắm. Họ nói đó là những con ma thắt cổ được có người chết thế mạng, nên nó mừng reo. Nói như thế có ai tin được không? Mà có ai đã thấy con ma nào lấy giây tròng vào cổ người ta mà treo lên chưa?

Vệ sanh quá

Có ông kia, nhân tới chơi nhà em mình đến đi ngủ, thấy cửa đóng bít, thời biểu chớ đóng cửa kín quá, không có sanh khí vào, e người nặng sinh bịnh. Để cửa mở mà ngủ thời hơn, người em theo lời để cửa mở mà ngủ. Sáng ra thời thấy đổ đạc áo xống mất sạch.

Ấy cũng vì muốn vệ sanh chớ gì?

Cọp chụp trâu

Một trai thợ rừng kia, một hôm trời chưa sáng, dậy thả trâu đi ăn, để rồi lùa vô rừng đi kéo gỗ. Mới thả ra một chặp thời đoàn trâu đi xa quá, các người đi tìm, khi tìm được thời thấy có một con đứng thở, trong mình nó có lắm dấu vết rách xề, còn quanh đó có lắm dấu chưn cọp và móng chưn trâu đạp xề đất nát cỏ ra cả, như tuồng cọp và trâu đã đấu chiến với nhau. Mấy người thợ rừng sợ hãi, bèn dắt trâu về làm thuốc thang.

Những cái dấu móng cọp quào xề sâu quá, cho nên con trâu đau quá mà bỏ ăn uống, ngày một hao gầy, e không sống nổi. Thương thay con thú có công không tội, bị loài hung tàn nó hại, may có người đến tìm thời cọp thấy mà thả ra, nếu không e đã chôn vào bụng nó rồi.

Trâu cũng có lắm con dữ lắm, đánh chết cọp, nhưng khi đã giết được nó thời trâu cũng bị lắm vết thương tích, có khi trâu cũng chết luôn. Tưởng các nhà thợ rừng đã sắm nổi con trâu, thời nên sắm đồ khí giới để phòng chống cự cho sự nguy hiểm của nó mới phải. Nghề chăn nuôi nước ta còn khuyết điểm quá; biết chăn nuôi loài thú vật mà ít biết bảo toàn tánh mạng cho nó, nên ít được thạnh đạt./.

Mừng cuộc Toàn-thắng

Tối thứ bảy 28 juin, hồi 9h.40 quan Khâm-sứ tiếp điện báo rằng Đức đã chịu ký tờ giản Hòa. Ngài lập tức tư sang Nam triều, Liền khi ấy tại Phủ Khâm-sứ phát lịnh 21 tiếng Ngọ, môn 21 đến sáng Trấn-bình đài 21 tiếng đại bác, còn khắp cả các nơi treo cờ Đồng-minh rực rỡ. (Nay lại thấy có sắc cờ vàng lẫn với cờ Đồng-minh. Sướng thay).

Tám giờ sáng chúa nhựt. Quan Khâm-sứ cùng các quí quan vào Đền yết kiến Hoàng-thượng để báo tin mừng ấy. Đến 9 giờ 20 phút Hoàng-thượng ngự qua Phủ Khâm-sứ có các vị Đại thần theo hầu, để chúc mừng Đại-pháp Toàn-thắng. Chiều hôm ấy có điểm binh và rước đèn. Bây giờ nơi nào cũng sắm sửa đồ vật liệu để làm lễ mừng ấy.

Đãi yến lính Tùng chinh

Hoàng-thượng có sắc hạ cho bộ Binh dọn yến đãi những lính tùng chinh ở đất Pháp mới về.

Chiều hôm 30 juin, khi 4 giờ ở bộ Binh tân thiết rất đẹp, đãi yến hơn 100 người. Tưởng làm trượng phu chí ở bốn phương, nhưng đi buôn bán, học hành, đi làm quan quyền ở bốn phương mà về nhà, thì có lấy chi làm sướng cho bằng đi đánh giặc về, mà nay lại được nhà nước khao thưởng cho, thời cái vinh hạnh nầy kể sao cho xiết. Đã có vinh hạnh, đã được thỏa tráng chí, thời nên giữ cái nhân phẩm làm sao cho đáng với con nhà Nam-Việt./.

Faifo

Gạo cao

Thình lình mà đâu đâu cũng thiếu gạo. Nhà quê, đất phố đâu cũng lao nhao lên về gạo. Mới tháng trước giá gạo trắng có 6 đồng 6$50 100 kilos, mà nay vùng lên 9$00 hơn 9$50. Còn đến hai tháng nữa mới có gạo mùa, trong khoản ấy e con nhà nghèo ta khổ sở lắm lắm. Ghe thuyền chạy đi các nơi mua gạo song rủi quá, trong Nam ngoài Bắc đâu đâu cũng không dư ăn cả! Mua gạo không được!

Còn hoang nữa thôi

Trưa bữa thứ bảy 28 Juin nghe ngoài phố Pont japonais có tiếng la hét và khóc lóc vang tai; hỏi ra thì là một nhà kia đuổi đánh con. Thằng nhỏ hoang quá, cả ngày chỉ ở ngoài đường, chạy ngược chạy xuôi mãi. Trưa bữa đó có gió, nó ra giữa đường mà thả dều. Mắt cứ ngó trên trời mà chưn thì cứ chạy tới. Tình lình đụng nhằm gánh đậu hủ của mụ kia đổ bể tại láng. Mụ nọ túm lấy nó mà đến bắt đền cha mẹ nó. Lẽ thường là «con dại thì cái mang ở», ai lại không đền, rứa mà bọn hàm hồ dám kỹ khôi lại nên mới sanh sự ồn ào cả phố. Hai bên bới móc nhau chán ra, mà lại đụng mụ bán đậu hủ là tay chẳng vừa, nên cải không lại, cha mẹ thằng kia phải đền. Đền xong nóng ruột đuổi đánh con vang rầng cả phố! Vậy mấy lâu sao không dạy?

Nghĩ mấy chú lính phú lít phố nầy hiền lành nhân đức thật, người ta làm lòng trời lở đất không nể hàng xóm láng giềng vậy mà không thấy bóng chú nào cả:

Giá đường cũng cao

Chẳng những gạo cao mà thôi, đường cũng được giá lắm. Mấy nhà buôn đường lôi nầy được hồi béo bở. Trước đường cát có 9$00 hay 10$00 100 kilos, nay vọt lên có hơn 15$00. Thứ đường bát, đường đen kia lại đắt hàng hơn nữa. Trước 100 tấm có 4$00 mà nay nhiều nhà bán tới 9$50, 10$00. Đó, một vốn mà cách vài tháng được hơn một lời, tài gì chẳng mau làm giàu. Song hỏi ra thì nhà Annam mình có được mấy chút, những hiệu khách trú lời to lắm lắm. Buồn thay!

Nhà nước không phụ kẻ có công

M. Trương-thế-Liễu, đội thông ngôn bên Mẫu-quốc về nghỉ dưỡng bịnh nay đã khỏe. Nhà nước mới bổ vô cho làm thơ ký tòa công sứ Quảng-ngãi.

Ai tín

Mới nghe tin quan Hường lô là M. Phạm-Tuân, nguyên Đốc-Học Hà-tĩnh, quán ở làng Xuân-Đài Quảng-nam, mới mất ở làng tháng trước. Quan lớn nguyên là tân sĩ xuất thân mà nghe đâu ngài đậu đến hai lần thì phải. Thuở sanh tiền ngài vẫn ưa cái nghề văn nôm và thích báo quốc âm lắm. Ngày 1er Juillet đã đưa đám rồi. Thương tiếc thay!

Văn Uyển

(Variété littéraire)

Lễ-phi Nguyễn-thị

Bà Lễ-phi Nguyễn-Ngọc-Toàn,[1] người làng Kiệt-đặc, huyện Trí-linh. Bà dung-nhan rất đẹp, thông-tuệ hơn người, khi nên mười tuổi, cha nhân tị-loạn đem lên ở trấn Cao-bình, cho cải mặc nam-trang theo thầy đi học. Bà học rộng văn hay, nhà Mạc mở khoa thi ở Cao-bình, bà thi đỗ thứ nhất, thầy đỗ thứ hai. Khi vào ăn yến, chúa Mạc trông thấy trạng mạo ông tân-khoa giống người con gái đẹp, mới cật-vấn biết rõ thực-tình, bèn lấy, gọi là nàng Sao-sa.

Khi nhà Mạc mất, bà vào ẩn ở trong núi, phải quân Trịnh bắt được, bà bảo quân lính rằng: «Lũ các ngươi đã bắt được ta, nên đem vào yết-kiến chúa chớ không được vô-lễ với ta, không thế thời sẵn có gươm đây, lũ chúng ngươi cũng chẳng được công gì cả.» Chúng lấy làm lạ liền đem vào yết chúa Trịnh; chúa rất yêu. Về sau lại xuất-gia đi tu, gặp khi ấy có chúa Trịnh là Hoàng-Tổ-Dương-vương mới lên nối ngôi, cho đi mời đón người nữ-sĩ để dạy cung-nhân. Các quan tâu có bà hay chữ, chúa bèn vời vào dạy cung-nữ, cho hiệu là Lễ-phi. Bà trải thờ hai triều, điều lấy sự văn-chương hầu hạ nhà vua, hễ vua có hỏi đến sách vở, thời bà viện-dẫn nghĩa-lý kinh-sử, sự-tích cổ kim, tâu đối lên cho vua nghe. Vua thường ban khen.

Phàm các quyển văn đình-thí và văn chương các quan đều ở tay bà xét định. Ông Nguyễn Thọ-Xuân ứng-chế đỗ đầu khoa Tân-Mùi, thường nói: «Văn ta cả triều chưa dễ ai biết hết được nghĩa, mà có biết hết được thời chỉ có bà Lễ-phi là chị ta thôi.» Chúa Trịnh bèn đưa văn ông ấy hỏi bà, thời bà cắt nghĩa hết được cả, quả như lời ông nói. Chúa Trịnh phải khen bà là bác-học.

Trước kia anh bà phải người làng làm hại, đến khi bà quí-hiển, tên người làng ấy phụng-sự bà rất cẩn, bà cũng chẳng thèm oán trách chi, người ta đều phục độ-lượng bà rộng rãi. Bà thọ 80 tuổi, trước sau trải thờ ba triều vua. Tục truyền bà có được ngôi tiên-phần ở Núi Tì-ngư, kiểu đất *nhất kinh chiếu lâm vương* nghĩa là một gương soi ba đời vua, cho nên mới sinh ra bà là một người tài-nữ mà trải thờ ba đời vua. Lại truyền rằng khi bà còn bé có một ông quan muốn hỏi làm vợ, bà không chịu lấy, có câu rằng:

Giận loài vàng đá hỗn hào,
Thoảng đem cánh phượng bay cao Thạch thành.

Bà lại có bài tự-sự, ví mình như bà Bạc-hậu triều nhà Hán, có truyền lại mấy câu rằng:

Hiềm vì một chút đảo điên,
Song le Bạc-thị vốn duyên Hán-thần[1].

Lại rằng:

Nữ-nhi đầu đặng có thi[2]
Ắt là tay thiếp kém gì Trạng-nguyên.

(1) Lại có một tên nữa là Nguyễn Thị-Du
(2) Chữ «thi» có bản viết là chữ «rầy».

THAI

(Devinettes)

Liệt-vị cơn rãnh muốn đáp Thai cho tiêu khiển, xin hãy nhớ, mỗi câu Thai ra đều có số thứ tự và hạng nội trong mười lăm ngày thì chấm. Muốn đáp, ngoài bao cần gạnh bên chéo, cho biết Thai số mấy và chẳng nên để quá 15 ngày. Vị nào đáp trúng, sẽ thấy tên họ mình đăng báo.

THAI SỐ 28

Xin đừng nguyệt nọ hoa kia
Ngoài ra ai lại tiếc gì với ai.

Một món khí nghệ.

Chấm thai số 25

Thiếp như con én lạc đàn,
Phải cung rày đã sợ làn máy cung.

Tên một con chim

Đáp trúng: **Chim Mỏ-nhác.**

MM. Liêm Xã-trưởng Mĩ-xương Sadéc, Ng.-tri-Giác Mairie Cholon, Đỗ-hữu-Phú Interprête de police 1er Arrondissement Léon Lang Propriétaire Tanan, Ng.-v.-Lờ Chauffeur Đồng-sơn Gòcông.

Đoản thiên tiểu thuyết

(Tiếp theo)

« Công-tử nghe xong mấy lời Vũ-« Ủy. Ngồi lặng im ngẫm nghĩ mấy « lời nói nghe rất phải. Chuyện trò « một hồi dặng dò căn vặn rồi từ « dả ra về. Cách ba bốn hôm thời « Công-tử sắm sửa hành trang đi « du học tỉnh khác. — Đoạn nầy xa « cách trong năm sáu năm, mà thế-« cuộc đổi thay như chiêm-bao, như « mùa rối, xem sau nầy lắm tình « cảnh khá thương!

« Từ khi Công-tử từ biệt nàng ra « đi, nàng vẫn ở nhà buôn bán tại « nơi cây cũ bến xưa, nhà tầm « thường tuy gương lược ít dùng, « phấn son không trang điểm, nhưng « vì nhớ thương mà bóng trăng « biếng ngó tiếng địch biếng nghe, « ngày tháng như thoi, thầm-thoắt « đã mấy phen thay đổi. — Chế « khoa gặp hội, Công-tử đã chiếm « bảng xuân, khi vừa lãnh xong áo « mũ, về đến nhà trọ bỗng tiếp được « thơ của một người anh em bạn thiết « gởi đến, tin rằng: người đồng tâm « của mình đã vì cha mẹ ép uổng, bán « gả cho một vị lão-phú-ông, nên nàng « đã liều mình nhảy xuống trường « giang mà tự tử, v. v. — Công-tử « xem xong thơ, ngã xuống lăn lóc « khóc than, vật-vã, rẽ gió tuôn mưa, « đau nỗi nhân duyên như dao cắt « ruột. Anh em thấy thế đều đến an-ủi, « kiếm lời giải quyết, tìm nghĩa thuận, « biến, mà khuyên lơn. Lần hồi nghe « thấu tai quan Tổng-đốc tỉnh ấy, ngài « vẫn là người nhân từ, thấy tình « thảm thiết, mới viết thơ cho ông « cụ Công-tử định lấy người con gái « mình mà gả cho, không mấy lâu « mà Công-tử thành thân, chẳng « hẹn mà nên không ngờ lại gặp; « tưởng nhân định dễ không thắng « thiên. Tuy vui duyên mới, mà tình « xưa vẫn tưởng tới, tủi thầm; Còn « bề công danh, trước còn ông cử, « ông tú, sau lần ông nọ, ông kia. « Khi ấy mới xin lệnh trên, về vinh « qui bái tổ.

« Khi về đến Trường-an, liền đi « tìm nơi ước cũ, gọi là viếng kẻ « thác oan; đến nơi vừa độ năm « giờ chiều, thấy khóm liễu tranh « còn đó, Cổ thụ còn đây. Ủa! nào « mụ đưa đò, nào người bán quán, « nào môi son, nào má phấn, nào « mắt phượng, nào mày ngài? chỉ « thấy: kia lằng sóng thu dường lai

« láng mạch sầu, thêm mấy dãy non « xanh như cau mày li-hận ; trước « mắt chán nhìn phong cảnh mới, « bên lòng còn thiếu chút tình xưa. « Vừa đang than vắng thở dài, bỗng « thấy một ông lão tự trong làng đi « ra. Công-tử mới hỏi đầu đuôi « người bạc mạng. Ông lão đáp rằng : « Từ nàng nhảy xuống sông về sau, « ở bến ấy người ta thường thấy « một con hến rất to, mỗi khi đêm « khuya thanh vắng, hiện thành « người con gái đi trên mặt nước, « ăn mặc đẹp như tiên, lại có cài « cái trâm bằng vàng, trên đính một « hột minh-châu sáng hoắc ; hoặc có « khi hiện ra người con gái ngồi bán « quán ở dưới gốc cây da, ai dạn « gan rình xem thời rõ ràng cô con « gái ông . . . . . là đó. Nhân « cớ ấy mà chốn nầy bóa ra nơi hiu « quạnh, ít ai đi đến cho nên phong « cảnh một ngày một thêm buồn.

« Công-tử nghe xong nửa mừng « nửa sợ ; ý muốn được gặp mặt « nàng, mới lần thần đứng nhìn « quanh, chỉ thấy đôi con chim về « ổ, mấy cánh buồm thấp thoáng « trời nước một màu, bóng kim-ô « chen lặn, vừng ngọc-thố hầu lên, « sau trước một mình, quạnh hiu « bốn phía. Bùi ngùi nhớ người xưa « cảnh cũ ; có ngâm mấy câu mà « đến nay hãy còn lưu-truyền :

« Trăm năm dầu lỗi hẹn hò,
« Cây da bến cũ con đò khác đưa,
« Cây da bến cũ còn lưa,
« Con đò đã thác năm xưa tê rồi.

« Ngâm mấy câu rồi lại khóc ; « bỗng thấy dưới nước có bóng sáng « mập-mờ, liền có tiếng xao động, « một trận gió ào ào lạnh ngắt thêm « mùi hương thơm phức tự trước « mặt bay đến. Công-tử đứng sững « nhìn xem, thấy giữa giòng sông « nổi lên một con hến rất to, lên « khỏi mặt nước mở ra hai miếng, « trong có người rõ ràng đứng giữa « đẹp như hoa, xinh như ngọc : nọ « người ngày xưa. Kinh ! quái ! ai « sống lại đó ! Nhìn sững một hồi, « thời người thương mình đã đến « trước mình, hai tay ôm choàng rồi « khóc ngất nói không ra tiếng. Hồi « lâu mới than rằng :

« Anh ơi ! Non thề nước hẹn, bặt « như chim bồng cá tăm, hương lửa « đá vàng bỗng hóa cồn dâu bãi bể ; « kìa non tình chất ngất, bể ái mênh « mông, lòng em như tinh-vệ cùng « sầu, lòng em như Oa-Hoàng vô kế, « con tằm đến thác có thấu chăng « anh ?

« Công-tử liền phục xuống, ôm lấy « nàng mà kể rằng : « Từ vâng lời « kim-ngọc, anh quyết chí dồi mài, « ai ngờ mới vinh-vang mũ rộng áo « cao, đã gặp nỗi chìm châu deo « ngọc. Những tưởng tuổi xanh kết « bạn, đầu bạc cùng già, nào hay một « phút chia phôi, âm dương đôi ngã. « Em ôi ! xưa em sống-khôn, còn sợ « bề câu thúc, nay em thác-thiêng chi « lo nỗi cấm ngăn, về cùng anh, ở « với anh, cũng nệm túy, cũng chăn « loan, cũng quần là, cũng áo lượt, « được như thế thời thơ Phật-Ấn « mới đẹp lòng Tô-Tử, đờn Bá-Nha « mới ưa ý Chung-Kỳ. Hầu làm chi « chánh làm chi, ai nấy có phần « các-tư kỳ-sự . . . . . »

(Còn nữa)

TRƯỜNG
Nguyễn-xích-Hồng

Nhập trường tháng Août tới đây :

Lớp nhì B (2e classe B) sẽ có hai ông Tú-tài dạy.

Lớp bảy (lớp chót) chia ra làm hai lớp và có hai thầy dạy.

Báo việc quan
(Partie officielle)

Vì lời nghị quan quyền Thông-đốc Nam-kỳ ngày 10 Juillet 1919,

Thăng chức kể từ 14 Juillet 1919 trong hàng viên-chức Bổn-quốc thuộc Soái-phủ và các tỉnh Nam-kỳ :

1o. — Lên chức Đốc-phủ-sứ lương chung niên 1800$00

M. Lê-quang-Nhựt đương phủ nhứt hạng (Châudoc).

M. Nguyễn-văn-Vịnh đương phủ nhứt hạng (Cantho).

2o, — Lên chức Phủ nhì hạng

M. Huỳnh-khắc-Thuận đương huyện nhứt hạng (Tanan).

M. Lê-văn-Cư đương huyện nhứt hạng (Tayninh).

M. Đoàn-hữu-Tùng đương huyện nhứt hạng (Soctrang).

M. Võ-văn-Quang đương huyện nhứt hạng (Rachgia).

3o. — Lên chức Huyện nhứt hạng

M. Phạm-thành-Kình đương huyện nhì hạng (Travinh).

M. Phạm-chánh-Lý đương huyện nhì hạng (Cantho).

4o. — Lên chức Huyện nhì hạng

M. Dương-văn-Tân đương thơ-ký thiệt thọ nhứt hạng (Soctrang).

M. Nguyễn-ngọc-Nở đương thơ-ký thiệt thọ nhứt hạng (Vinhlong).

M. Dương-tấn-Thạch đương chức thông-phán tam hạng (Hatien).

M. Nguyễn-văn-Thâm đương chức thơ-ký thiệt thọ nhứt hạng (phòng nhì) Saigon.

5o. — Lên chức Thơ-toán nhì hạng

M. Trịnh-văn-Chương đương chức thơ-toán tam hạng (Sadec).

M. Huỳnh-kim-Bằng đương chức thơ-toán tam hạng (Saigon).

6o. — Lên chức Thông-phán trật phẩm lương chung niên 1000$

M. Nguyễn-hữu-Nghi nguyên Thông-phán nhứt hạng (2e Bureau).

M. Huỳnh-kim-Khánh nguyên Thông-phán nhứt hạng (2e Bureau).

M. Nguyễn-hữu-Hiệp nguyên Thông-phán nhứt hạng (Cabinet).

7o. — Lên chức Thông-phán nhứt hạng

M. Đặng-văn-Ngọc nguyên Thông-phán nhì hạng (2e Bureau).

8o. — Lên chức Thông-phán tam hạng

M. Võ-công-Cẩn nguyên thơ-ký thiệt thọ nhứt hạng (Mytho).

M. Thái-tấn-Bửu nguyên thơ-ký thiệt thọ nhứt hạng (Travinh).

9o — Lên Thơ ký thiệt thọ nhứt hạng:

M. Phạm-kim-Chi nguyên thơ-ký thiệt thọ nhì hạng (Vinhlong)

M. Võ-văn-Bửu nguyên thơ-ký thiệt thọ nhì hạng (Tayninh).

M. Đỗ-văn-Châu nguyên thơ-ký thiệt thọ nhì hạng (Soctrang).

M. Trương-thành-Thường nguyên thơ-ký thiệt thọ nhì hạng (Cabinet).

10o — Lên chức Thơ-ký thiệt thọ nhì hạng:

M. Trần-văn-Quê nguyên thơ-ký thiệt thọ tam hạng (Biênhoa).

M. Nguyễn-văn-Tây nguyên thơ-ký thiệt thọ tam hạng (Soctrang).

M. Lương-văn-Xương nguyên thơ-ký thiệt thọ tam hạng (Giadinh).

Nhàn đàm
causeries)

Án oan

Ông vua kia, thâu đáo nhơn tình, rõ biết ít ai chịu cha ăn cướp, nhứt là kẻ đã phạm tội bị tòa làm án mà cũng chưa chịu nhìn lỗi, hồi đến cứ việc la oan. Cớ ấy nên, bữa nọ, bèn tới khám-đường mà xem thử ý.

Lúc đi ngang qua mặt tội nhơn đứng sắp hàng dài ngài dạy khám quan dẫn từ đứa, đem tới chỗ khác cho ngài hỏi coi mắc án vậy mà oan hay ưng, Cả một khám, tên tội nào cũng la oan, duy có tên ăn-trộm tàu rằng : Ưng. Vì bởi nhà nghèo lại đông miệng ăn, không biết lấy chi cho đủ mà phụng dưỡng mẹ già, túng sử sanh tâm ăn trộm. Bị bắt, tòa làm án sáu tháng, thật rất ưng lòng.

Dứt lời, vua giả ý nổi giận quở mắng và xô đùa tên tội ấy ra cửa mà rằng :

« Đồ khốn kiếp ! Mi là đứa gian giảo, sao dám chung lộn với những người hiền lương bị án oan ở đây? Khám quan, hãy đuổi nó ra khỏi cửa ; Để cho người hiền lương, mắc án oan, ở cho yên ổn. »

Học trò khó quí hơn vua

Nhan-xút kiến Tề-vương. Tề-vương hạ chiếu đòi vào, Nhan-xút không chịu vô lại nài cho được vua ra tiếp rước mới vô; vua giận, cho nội-thị ra hỏi : « Vậy chớ vua quí hay là học-trò-khó quí? ».

Nhan-xút đáp rằng : « Học-trò-khó quí lắm ». Hỏi cớ, Nhan-xút giải rằng : « Thuở nhà Tấn phạt nước Tề, Tấn có ra lịnh rằng : Ai lấy đặng đầu Tề vương thì thưởng một ngàn lượng vàng, còn ai không kính trọng mồ ông Liễu-hạ-Huệ là danh-sĩ nước Tề, thì chém đầu. Đó có phải là :

Sanh vương chi đầu.
Bất như tử-sĩ chi cốt chăng?

N° (75) FEUILLETON DU 21 JUILLET 1919.

ROMAN

ÁN HỒNG-QUÂN

Phùng-kim-Huê
(Ngoại-Sử)

HỒI THỨ TƯ *(tiếp theo)*

Nghĩ vậy nên, Kim-Huê cứ để lòng nhìn ngó, mấy tháng trường không tỏ một lời, giữ thường mỗi buổi sớm mơi, gánh nước tới nhìn chơi đôi lát. Một bữa nọ chồng bàn-bạc, Phùng-kim-Huê dâu mặt bước vào, tưởng như thường không trước sau, cứ trơ mắt trông vào thức ăn.

Đôi mắt ngó xem ra như khóc, dẫu không [illegible] cũng chút ý riêng, liết xem qua thấy [illegible] quá nhiên, ngờ có việc dảo điên chi đó. [illegible] nghi vợ sa đều trăng gió, nhưng [illegible] tìm cho rõ tri cơ, vợ lòng không dâu [illegible] tình cơ, cứ giữ việc tóc tơ, một mực. [illegible] canh vắng vợ chồng còn thức, chồng [illegible] mở lời khuyên dứt hiền thê, rằng : [illegible] ta trót nặng lời thề, dầu sanh tử [illegible] hề dời đổi. Bậu tuy chửa lỗi niềm [illegible] gối, song xem dường có mối mang [illegible]

. . . . . .

[illegible] vừa tới đây, vợ chưng hửng mà [illegible] rằng : « Uả... uả..... Nghĩa vợ chồng thiếp chẳng lỗi nghi, sao chàng nỡ sanh nghi chi vậy ? Thiếp cũng đã cạn lời từ ấy, sao chàng còn dám lấy làm chơi, kể từ khi trước nọ hiệp mơi, cái bề ái dây vơi đã rõ. Sự tình thiếp cũng đà cạn tỏ, rằng thiếp không liệu ngỏ hoa tường, rủi gặp cơn gió kép mưa đơn, dày đọa mấy không sờn dạ thiếp.

Nghi chi việc tin ong sứ điệp, cho lợt phai nghĩa mặng tình nồng, thiếp tuy là chút phận long-đong, nhà băng-thuyết phỉ phong hơn kẻ. Rủi vì phận mồ-côi tư bé, cha ly trần rồi mẹ chẳng may, làm vấp đều họa gởi tai bay, tình ngay chịu án đày biệt cõi. Thiếp nương dựa theo cùng bà nội, chưa mấy năm bà vội biệt trần, thiếp bơ-vơ sau trước một thân, dường lạc chốn vô lân vô lý. Nhờ quan trưởng hết lòng đoái nghĩ, đem thiếp về tạm ký có nơi, bán gia tài cũng đặng ít hơi, gởi vào cửa mồ côi nương nấu. Mười mấy năm ở mà học đạo, nghề và mày thông thạo hơn người, thiếp tuy chưa nếm trải mùi đời, song muốn lánh, tìm nơi tự-tại. Một bữa nọ tỏ cùng bạn gái, chị em theo khuyên giải hết lời, rằng tu hành chẳng phải chuyện chơi, mà tính việc bỏ đời xuân thấm. E cái kiếp hồng-trần còn lắm, lỡ tiên phàm âu gẫm khó coi ; chi bằng nương chốn ni mà đợi cơ thời, may trời định có nơi kết tóc. Từ đấy thiếp mới lo ăn học, ngày những đêm một phút không rời, không hiệp bè hiệp bạn chơi bời, lo rèn tập theo nề-nếp gái. Bà-phước thấy vậy, thương ý mới hết lòng dỗ dạy, mấy năm trường đặng cái tiếng thơm, nhà mồ côi Kim-Xuyến là hơn, bốn đức trọn, học-hành cũng giỏi.

Nghe danh ấy chàng mới tìm tới nói, cậy người đi cưới hỏi đem về, cho xứng tay nội trợ gia tề, gây nên cuộc phu thê bền bỉ. Thiếp nào rõ đâu thanh vân chí, phòng ham trao sợi chỉ mong manh, bến mười hai may rủi phải đành, giai ngẫu tự thiên thành sở định.

Kể từ buổi phụng loan duyên Sính, đạo xướng tùy thờ kỉnh khôn sai, dẫu cùng nhau vả tiếng một ngày, cầm cẳng nỡ dứt dây cho đáng. Huống chi, tiếng thề để non mòn biển cạn, thiếp há đi tham vàng bán thoàn, hay là, chàng ý mong đổi vợ vì sang, bày tội lỗi vu oan cho thiếp. »

— Không. . . . nàng đã biết nặng câu hồng-điệp, quyết cùng ta trọn kiếp nâng khăn, khuyên chớ nghi ta lỗi đạo hằng, mà vu tiếng rằng sang đổi vợ. Cùng nhau đã trọn niềm tử thuở, nàng dâu tường duyên cớ của ta, tiếng giàu sang buổi trước cũng là, vì cuộc biến tan nhà hại cửa. Đất Chợlớn còn ai hơn nữa, bị Kim-Huê phóng lửa cháy tan, giết cha tu nghĩ thiệt rất oan, nàng bị án tưởng cũng đã xương tàng cốt rụi. Ta thuở ấy mới nên năm tuổi, nào biết chi là rủi là may, mẹ không vì ơn nặng nghĩa dày, phụ tình kẻ diêm dài, cải giá. Mất cha tưởng nương theo vú má, có dè dâu mẹ đã chẳng thương, nhờ chú ta đem bỏ vào trường, ngày tháng ở dựa nương cửa Khổng. Năm năm trọn, tuổi ta vừa trộng, chú đem về Quản-tống học hành, sau mới cho qua chốn Tây-thành, nhờ du học công thành danh toại. Ngày nay đây, tay tuy sạch, không còn của cãi, nhưng cũng còn đặng cái tiếng thơm, tuy ta đà nhảy khỏi vỏ môn, song, thời chưa định khó bôn chôn thật. Không lý, văn-chương ấy gởi cho tất đất, tên Á-Xôi nầy mất cho đang, ngư-thủy kia đã đặng nhứt tràng, rồng-mây há chẳng toan gặp hội.

Nàng đã biết lựa nơi trao mối, lý nào còn chác lỗi vậy vay, nếu rằng không thầm lén với ai, sao lại có bà mai tìm tới. Thấy đôi mắt thì ta hiểu ới, lựa phải chờ nghe mới thấu sao ? Nàng dầu không thầm kết trộm giao, sao có kẻ ra vào nhảy nhó. Mụ gánh nước là mai-nhơn đó, nàng ngỡ ta chưa rõ nguồn cơn, nàng dầu mong rời rã kẻo sơn, thà nói thật còn hơn thầm lén. »

Bây giờ đây mới rõ nàng nầy là Kim-Xuyến con gái của Phùng-kim-Huê, chàng nầy là Á-Xôi con ông chủ nhà-máy. Hai đàng lời lên kết vợ chồng cùng nhau mà chẳng biết nhau, cho tới khi Á-Xôi nhắc việc Phùng-kim-Huê đốt nhà-máy, giết cha, mà Kim-Xuyến cũng không biết đặng.

Nghe chồng nói mấy lời mà thọn, dạ ngập ngừng miệng nghẹn-ngào thay, ngồi làm thinh giọt vắn giọt dài, dường như thể sầu cay ngậm đắng.

(Còn nữa)

MỘNG-HUỀ-LÂU

Lò Rượu Đông-dương

LỜI RAO

Hội nhà-máy Langsa đặt rượu trong cõi Đông-dương kính rao cho bá-tánh hay rằng: kể từ ngày 1er Juillet 1919, nhà-máy rượu sẽ đứng bán rượu của lò đặt ra cho các quán; bán ngay như vậy, lợi cho chủ quán, lợi cho người uống rượu vì rượu ngon mà giá lại nhẹ.

Hãng đã lập tiệm nhánh trữ bán trong châu-thành các tỉnh và trong các quận lớn thuộc Nam-kỳ và Cao-man.

Muốn hỏi đều chi, xin hãy do nơi tiệm số 2 và số 4, đường Lareynière, Chợ-lớn, hoặc nơi lò rượu Chợ-lớn Bình-tây.

Pháp-Việt Khách-lầu

(HÔTEL DE FRANCE)

N° 157 Rue Catinat Saigon

HUỲNH HUỆ KÝ, QUẢN LÝ

Kính cùng quí ông quí bà rõ, tôi là chủ tiệm ngủ Nam-hồng-Phát Saigon, nay tôi cũng làm quản-lý tiệm ngủ Pháp-việt Khách-lầu số 157 đường Catinat, tôi mới sửa lại cho vừa ý quí ông và quí bà: phòng rộng mát, sạch sẽ, có dường sắt, ván gõ, nước trà và có chỗ tắm gội thong thả, xin quí ông quí bà thừa dịp đi Saigon, ghé lại tiệm Pháp-việt Khách-lầu mà nghỉ thì tôi sẵn lòng tiếp rước quí ông quí bà luôn luôn.

Giá tiền phòng

Ngoại hạng	24 giờ	1$60
Hạng nhứt	24 «	1 40
— nhì	24 «	1 20
— ba	24 «	1 00

Báo "NAM-PHONG"

MỖI THÁNG XUẤT BẢN MỘT KỲ

Giá:

Trọn năm	4$00
Sáu tháng	2 00
Mỗi số	0 40

TRẠI THỢ-MỘC CHẠM VÀ CẨN

Michel NGUYỄN-HIỆP-HÒA

Tại chợ Lái-thiêu, đường Abattoir

Trại tôi dùng toàn cẩm-lai, trắc, gõ đóng các món theo kiểu kim thời.

Bàn tròn: mặt cẩm-thạch, thành cẩn hay không; mặt gõ liền bốn kiểu.

Bàn dài: mặt cẩm-thạch, thành cẩn hay không; mặt gõ liền, bốn trụ, một trụ.

Bàn lầu 12 trụ, bàn rượu, bàn Salon, bàn viết.

Tủ áo, tủ rượu, tủ thờ cẩn hay chạm vàng ba, hai, một, vân, vân.

Quí ông muốn đặt xin gởi kiểu hay là đến tại nhà tôi lựa mua đồ cổ sẵn.

Nhà máy xay lúa, nhà máy xay lúa, nhà máy xay lúa

Nếu chư vị muốn mua một cái nhà máy xay lúa theo kim thời và lại toàn hảo, chạy đặng 5-10-15-20-30-50 hay là 100 tấn cùng là hơn 100 tấn gạo trắng mỗi ngày (24 giờ).

Nếu chư vị muốn bàn tính giá riêng đặng mà lập hoàn thành một cái nhà máy xay lúa, đủ nhà, nền đúc, ráp máy, cùng chạy đèn khí vân vân, nói tắc một đều nghĩa là chạy được.

Nếu chư vị muốn cách dễ trả tiền và thi hành cho gấp các việc của chư vị sai khiến, thì nên đến tại hãng.

Bonnefoy & Cie

Đường d'Ormay mà suy tính và hãng nầy sẽ chỉ các đều cần ích cho, hoặc đưa coi kiểu thứ (bản đồ) cùng giá tiền.

Có nhiều giấy tờ làm bằng cớ rằng đã có chịu cho nhiều chỗ thành tựu rồi.

TRỊ BỊNH YẾU PHẠP

(Consetis medicaux)

Chư vị muốn cho trong nhà có một thứ rượu mà dùng trong lúc đau rét, hoặc nóng lạnh, ti vị không dặng tiêu, thì hãy mua rượu **Rhum mana** *là rượu thiên hạ rất chuộng và lại tốt hơn các thứ rượu rhum khác.*

Hãy coi cho kỹ kẻo lầm thứ giả, hãy nài cho phải, cái ve có dán nhãn trắng.

Có bán trong các tiệm hàng xén

XÀ-BONG TỐT NHỨT

CÕI ĐÔNG-DƯƠNG

HẢO-VĨNH Công-ty (Hãng Annam)

146 bis Rue Lefèbvre Saigon

Trình cùng quí ông quí bà rõ; chúng tôi mới mở một cái hãng Annam, bán sỉ xà-bong Mặt-xây thiệt như sau nầy:

1° Hiệu « Đầu ngựa một sừng » 72 phần dầu;
2° « Chim Ác-là » 60 »
3° « Xà-bong đen « Con Rồng » 72 »
4° « Đầu người mình ngựa » xà-bong Mặt-xây thường.

Tại hãng chúng tôi cũng có bán sỉ:

Ess. de menthe (Dầu mãn) tốt nhứt trong cõi Đông-Dương và giá rẻ.

Ess. pour Lolion

HÃNG ANNAM

HẢO-VĨNH Công-ty

(Chủ hãng: NGUYỄN-HẢO-VĨNH)

146 bis Rue Lefèbvre, Saigon

Trình cùng Lục-châu quân-tử đặng rõ, chúng tôi mới mở một cửa hàng xuất cảng nhập cảng: chịu giá gởi đồ thổ-sản đi bán ngoại quốc, gạo, tiêu, dừa khô, bắp v.v..., và trữ hàng hóa các nước mà bán sỉ cho các nhà buôn nhỏ của dân ta.

Các nhựt-báo kêu réo bấy nhiêu, nay chúng tôi gắng sức lập thành một hãng buôn to theo kiểu các nhà buôn Langsa và Ăng-lê đã lập ra tại Saigon.

Chúng tôi cúi xin mời Lục-châu quân-tử dời gót đến nhà giấy hay là gởi thơ đến thương nghị cùng hỏi thăm đều chi thì chúng tôi sẵn lòng hết sức tiếp rước và chỉ bảo.

Hãng chúng tôi cũng mua lúa theo kiểu các nhà máy Tàu.

Nay kính

HẢO-VĨNH et Co.

QUẢN TÍN KÝ ĐẠI DƯỢC PHÒNG

CHỦ-NHƠN: LÊ-TOÀN

60, RUE DE CANTON, 60. — CHOLON

Bổn-hiệu có trữ bán các thứ thuốc rất thần hiệu kể ra sau đây, mỗi hộp thuốc đều có chỉ cách dùng rất rành rẽ, nếu vị nào muốn xin Catalogue *hãy viết thơ cho hay, Bổn-hiệu có gởi tại nhà* M. Thái-kỳ-Sơn *ở đường Pellerin số 23. — Saigon, bản giùm thuốc của bổn-hiệu, chư quí vị trong Lục-châu có cần dùng thuốc chi, hãy viết thơ cho hay, sẽ gởi cách* Contre Remboursement, *tiền gởi về chủ mua hãi chịu.*

DƯỠNG TÂM NINH THẦN HOÀN

(THUỐC BỔ TÂM AN THẦN)

Phương thuốc nầy chủ trị lo lắng quá độ, hao tổn tâm huyết, đêm ngủ chẳng ngon, tinh thần bãi hoãi, giảm sức uống ăn, bàng hoàn thân thể, tỳ vị suy nhược, hay mệt hay quên cùng bởi học hành quá sức, dầm sương giải nắng, buồn bán nhọc nhằn, ngồi cả ngày, đi cả buổi, mệt nhọc tinh thần, các chứng về lao tổn dùng đến thuốc nầy, rất nên thần hiệu, bồi nhuận tâm cang, điều hòa huyết mạch, tỏ tai, sáng mắt, định chí an thần, bổ ích nguơn khí, thêm sức sống lâu.

Mỗi hộp 6 hoàn giá sáu cắt. . . 0$60

Còn một thứ nữa có thêm nhiều vị thuốc tốt, và hộp bằng cây mun.

Mỗi hộp cũng 6 hoàn giá . . 1$00

SÂM NHUNG BỔI NGUƠN VỆ SANH HOÀN

(THUỐC BỔ NGUƠN KHÍ TRƯỜNG SANH

Phàm con người mỗi mỏi bầm thọ chẳng đồng, tư chất đều khác nhau, hoặc bởi phần tiên thiên bất túc, hoặc nhơn phần hậu thiên tiếp dưỡng thất thường mà sanh bịnh hoạn, bởi tại sơ thất nơi phần bảo thân, nên tiệm tôi hiệp chế phương thuốc nầy hòa huởn, không mạnh không công kích, chủ trị bổ nguơn khí nhuận huyết sanh hóa tinh thần, mịnh màng da thịt, an tâm ích thận. Như có bịnh dùng thì tiêu bịnh, còn không bịnh dùng đến lại càng bồi bổ khí huyết, sống lâu nhớ dai, mạnh sức mau con, thiệt là một phương vệ sanh để giúp đời làm báu lạ.

Cách dùng có chỉ trong toa.

Mỗi hộp một hoàn lớn giá một đồng 1$00
— hai hoàn nhỏ — 1$00
— bốn — một đồng hai 1$20

SÂM NHUNG BỔ THẬN HOÀN

(THUỐC BỔ THẬN GIA SÂM NHUNG)

Dám tưởng trong thân thể con người, thận là cội rễ, nếu phần tiên thiên hao kém, hậu thiên thất dưỡng thì phải mau dùng thuốc mà bồi bổ tinh thần mới đặng mạnh giỏi. Nên tiệm tôi gắn lòng hiệp chế hoàn thuốc nầy công hiệu hạng nhứt, điều hòa huyết mạch bổ thận tráng dương, tu nhuận mặt mày, khỏe hòa tỉ vị, bồi khí sung thần, hoặc bởi sắc dục quá độ, mộng mị di tinh, bạch trược, lậu, tinh tiết dầm dề, mồ hôi lai láng, hoặc hạ nguơn suy nhược, thận kèm tinh hàng, cử động yếu ớt, lỗ tai chảy nước, mỏi gối đau lưng. Các chứng về hư tổn mà sanh, dùng đến thuốc nầy dường cây khô đượm nhuần mưa móc, sung túc tinh thần nở nang da thịt.

Mỗi hộp 6 hoàn giá sáu cắt. . . (0$60

Cách dùng có chỉ trong toa.

Còn một thứ nữa có thêm nhiều vị thuốc tốt, và hộp bằng cây mun.

Mỗi hộp cũng 6 hoàn giá . . . . 1$00

HÓA ĐÀM NINH PHẾ CHỈ KHÁI TÁN

(THUỐC HO VÀ BỔ PHẾ TÁN ĐÀM)

Vả bịnh ho là bịnh hay biến ra nhiều chứng nguy hiểm không kể xiết. Nếu thuốc không hay thì khó trị. Tiệm tôi có chế phương thuốc nầy để trị bịnh siễn, bịnh ho chẳng luận lâu mau, hoặc phong hàn tà khí sanh ra ho, dùng đến liền thấy công hiệu. Thuốc chế không mát không nóng, đờn bà có thai, người lớn con nít chi đều dùng được cả. Thật là một phương thuốc trị bịnh ho hạng nhứt trên đời.

Mỗi gói giá một cắt . . . . 0$10

THƯƠNG TRƯỜNG

Giá các thứ hàng hóa xuất cảng

CÁC VẬT THỔ SẢN		CÂN TA	GIÁ BẠC
Củi lò		Thước chuông	1 50 tới 2 00
Cây tràm 0m45 tới 0m50		»	0·80
Cây đề nhuộm	vàng	một tạ	2.00
	vàng lợt	»	2.50
	đỏ	»	1.50
Gạch tiều		một muôn	85.00
Gạch Bắc-kỳ		một ngàn	130.90
Gạch Hồng-mao		»	150.00
Gạch xi-măn	đặc hạng nhứt	một trăm	6.50
	đặc hạng nhì	»	3.50
	có lỗ	»	6.50
Đầu khấu	hạng nhứt và hạng nhì	60 kil. 4	200 tới 300
	rừng	»	20 » 30
Cao-su	annam	»	Nominal
	Lào	»	»
Vôi bột		»	0.95
Vôi cục Bắc-kỳ		100 kil.	1.35
Sáp ong		60 kil. 4	70 » 85
Heo sống		100 kil.	27 » 33
Dừa khô		68 kil.	8.00 » 10.00
			10.00 » 11.00
Sừng	trâu	»	27 » 29
	bò	»	27 » 29
	nai	»	47 » 49
Bông	không hột	60 kil. 400	11 » 13
	còn hột tùy hạng	63 » 420	40 » 46
Tôm khô không vỏ, hạng nhứt		60 » 400	25 » 35
» hạng thường		»	20 » 25
Tôm khô còn vỏ		68 kil.	130 » 1.50
Văng nhựa, số 1		60 » 400	100 » 130
» số 2		»	25 tới 27
Nhựa sơn chưa lọc		«	5 00 » 6 00
Đạu phụng		«	9.00 tới 10.00
Hột sen		60 kil.	8.00 » 9.00
Dầu cá		68 »	45 » 50.00
Mỡ heo		100 »	23.00 » 25.00
Dầu phụng		68 »	17.00 » 19.00
Dầu dừa		68 »	4 50 » 6.00
Cải Cao-mên		60 » 400	2.50 » 4.00
Đậu khô Nam-kỳ		60 kil. 400	1.80 1.90
Bắp trắng		100 kil.	2.70 2.80
Bắp đỏ		»	28 tới 36
Cau khô		75 kil.	40 » 42
Da	trâu	68 »	39 » 41
	bò	»	41 » 43
	nai	»	35 » 36
Hồ tiêu	có giấy	63 kil. 420	29 » 30
	không giấy	»	»
Tiêu sọ có giấy		»	18 » 20
Khô tra		60 kil. 400	5 » 7
Mây sợi		»	65 »
Ngói móc		một muôn	35 »
Ngói ống		»	55 »
Ngói Bắc-kỳ		một ngàn	220 tới 300
Bong bóng cá	hạng nhứt	60 kil. 400	150 » 220
	» nhì	»	30 » 50
	» ba	»	30 » 40
	» tư	»	360 400
Tơ	Tânchâu	150 cân	340
	Batri-Mocay	60 kil. 400	360 » 400
	Cambodge	»	3·10
Múi		100 »	

PHARMACIE SHANGHAI

TRỒNG RĂNG VÀ THAY CON MẮT

M. TRIỆU-CƯƠNG, CHỦ NHƠN Ở ĐƯỜNG MARINS, SỐ 188 CHỢ LỚN VÀ Ở ĐƯỜNG BOULEVARD GALLIÉNI, SỐ 3 SAIGON

Bổn Dược Phòng có trử bán nhiều thứ thuốc rất nên thần hiệu đều có dùng cái nhản « Con Bướm-Bướm » làm tin, chư vị có mua thuốc của tiệm tôi, hảy nài cho được cái nhản « Con Bướm-Bướm » mới là thiệt thuốc của tiệm tôi, kẻo lầm thứ giả uống vào thêm hại ;

Bổn Dược Phòng có gởi thuốc tại nhà M. THÁI-KỲ-SƠN, ở đường Pellerin, số 23—Saigon, bán giùm y giá của tiệm tôi, chư qui-vị ở trong Lục-Châu có cần dùng thuốc của tiệm tôi, xin viết thơ cho hay, sẵng lòng gởi cách Contre remboursement (Nghĩa là đem tiền đến nhà thơ mà lãnh thuốc). Còn tiền gởi về thân chủ phải chịu.

ĐỤ CHỈ KHÁT THẦN TỐC THỊNH THÍ THỬ LẦM

(13) (Trái Cà-na chế nên thuốc ho)

Phàm bị chứng ho, ấy phần nhiễm bởi phong hàng ngoại cảm nhập vào phổi làm cho ngăn hơi thở mới sanh ra chứng ho, cho nên mới ho, thì mau trị chớ để lâu ắt tánh mạng rất hiểm nghèo. Các thầy danh y bên Đông Tây hiệp ý xét kỷ chế ra thứ Cà-na nầy có tầm thuốc rất hay hơn các phương khác, đốc lòng truyền để cứu-dân độ thế trong cuộc vệ-sanh hạng nhứt ; dầu đờn ông đờn bà, con nít chi hễ ho có đàm, ho tắc tiếng, ho cã ngày cã đêm, bởi trái thời tiết mà ho, các chứng ho, bất luận lâu mau, hệ dùng đến trái Cà-na nầy mà ngậm, tức thì thấy công hiệu thượng phẩm

Người lớn mỗi lần ngậm hai trái, còn con nít từ 5 tuổi đến 10 tuổi mỗi lần ngậm một trái ; mỗi ngày ngậm ba bốn lần thì thấy thông khí tạng đàm hết ho, bằng như không bịnh hằng ngày dùng đôi ba trái cũng có ít lắm, là sanh nước miếng đã khác giúp sức khỏe tinh thần, thông tì vị, tiêu, thực ; thiệt là một thứ thuốc bổ phế trị ho rất thần hiệu vô cùng, xin chư qúi-vị dùng tới thử thì mới rỏ là một thứ thuốc ho rất hay hơn các thứ khác.

Mỗi hộp chắc giá là. . . . . 0$20
12 hộp chắc giá là. 2 00

HUÊ LIỄU CHỈ THỐNG THANH ĐỘC HOÀN

(7) (Thuốc trị các chứng sang độc)

Chứng sang độc (Huê-Liễu) là một chứng hại to, hễ nặng thì hại cho chủng tộc, còn nhẹ thì hại bổn thân ; há ai lại không biết gọi là bịnh sang độc hay biến nhiều chứng bịnh rất hiểm nghèo ; hoặc là dương mai, hoặc là mọc mục cùng mình, hoặc nơi đầu âm lở, hoặc nơi dương vật có mục như ghẻ trầy lở, hoặc ngứa nhứt, hoặc lậu độc các thứ ghẻ về chứng sang độc thì đều làm hại cho thân thể nếu không gặp thuốc cho thiệt hay mà trị thì độc nhập vào sương cốt làm cho nhứt gân, mỏi tay mỏi chơn, đi đứng chẳng yên, sanh ra mất máu, mặt mày xanh xao, khô khan tì vị.

Cho nên Bổn-Dược-Phòng xét kỹ mà chế huờn thuốc nầy đã dễ uống, mà mùi lại thơm ngọt, dùng liền thấy công hiệu như thần, dám chắc chẳng có thuốc nào hơn đặng ; phàm bịnh sang độc bất luận đờn ông, đờn bà, già hay trẻ hễ mang chứng sang độc như đã nói trên đây bất luận lâu mau hễ dùng đến thuốc nầy liền tiêu táng các thứ độc, liền lạt da thịt như cũ, hết nhứt hết mỏi mà lại trừ tuyệt gốc độc trong mình, không còn tái phát lại nữa, mà lại khỏi lo bề hậu tự về ngày sau. (Là sanh con mạnh giỏi luôn luôn).

CÁCH DÙNG : Mỗi lần uống một muỗng với nước trà, mỗi ngày uống hai lần, sớm mai thức dậy uống muỗng, và tối trước khi đi ngủ uống một muỗng. Mỗi hộp đều có một cái muỗng riêng của Bổn-hiệu, chư qui-vị muốn mua hãy coi cái nhãn « Con BƯỚM-BƯỚM » mới là thiệt thuốc của Bổn-hiệu. Tại Saigon, nhà số 23 đường Pellerin, có trử bán lẻ

THIỆT GIÁ :

Mỗi hộp . . . . . 1$50

XA-BONG MAT-XAY

Tốt hơn các thứ xa-bông Mạt-xay thiệt bán trong Namkỳ mà giá rẻ hơn

Hiệu con chim Ác-là

HAO-VINH Công-ty
(HÃNG ANNAM)
146 bis, Rue Lefèbvre, Saigon
AGENTS EXCLUSIFS

LỜI BÁO CẤN KÍP

Chư khán quan chớ trông làm rằng hút thuốc nhiều thì phải mang bịnh, mình mang bịnh là tại mình không biết lựa thuốc mà hút, ba thứ nào hút thứ nấy làm sao không hại.

Chư khán quan khá hút được thứ thuốc **Cigarette Diva** *cho thường, muốn hút bao nhiêu cũng vô hại, mà lại thơm tho nhẹ nhàng trong cổ.*

Có bán trong các tiệm hàng xén.

PILULES FOSTER

Remède spécial pour les maladies des reins et de la vessie

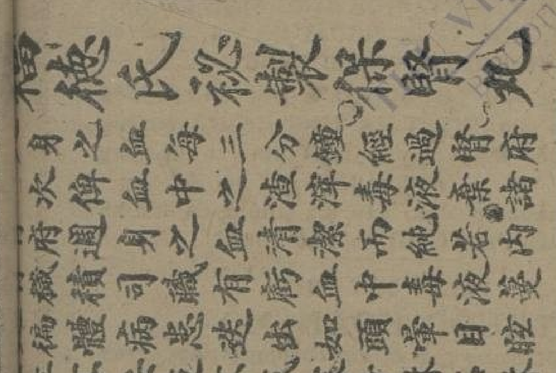

(Pilules Foster pour les Reins)

(Pilules digestives Foster)

La Véritable Marque
(Etiquette jaune.)

PRIX : 3 fr. 50 le flacon, chez tous les pharmaciens.

NHÀ HÀNG Nam-Thuận-Phát

LÊ-VĂN-LÊ, *kế nghiệp*
Góc đường Pellerin-Espagne số 69—SAIGON

Kính,

Mời viên-quan quới-khách thừa nhân đến nhà hàng tôi hưng tửu và dùng bữa trước là đặng vừa ý qui viên sau giúp tôi nên việc.

Từ ngày vào kế nghiệp, tôi đã sửa sang nghi tiết và sắp đặt mọi việc lại như mới. Chẳng những vật thực đủ mùi đủ vị, cách tiếp đãi qui-khách rất trọng hậu.

Tôi lại có lập riêng một phòng, để khi có qui cô qui bà vào ngồi dùng bữa hoặc giải khát cho xứng đáng.

THUỐC HAY

(Le meilleur des médicaments)

Nếu chư-tôn đau tì vị, ăn không được tiêu, trong bao tử hay bào bọt khó chịu, biếng ăn thì chư-tôn hãy mua rượu **Quina Gentiane** *mà uống một ly nhỏ trước bửa cơm, rồi sau bữa cơm uống một ly nữa.*

Rượu nầy có bán trong các tiệm hàng-xén

Lệ gởi bài lại

(Avis à nos correspondants occasionnels)

Từ nầy sắp đi, bổn-quán không đăng những bài lai cảo dấu tên nữa. Vậy xin các ngài ông nào, bà nào hứng bút muốn giúp bổn-quán, hoặc gởi tin tức, hoặc gởi những bài hài đàm, nhàn đàm, đại luận thì phải ký thật danh hiệu và biên cả chức-nghiệp, chỗ ở.

Duy chỉ những người trong Tòa-soạn và những nhà phóng sự hoặc giúp việc đã quen thuộc lâu ngày, và bổn-quán đã có ghi tên trong sổ, mới được quyền ký bằng biệt-hiệu, hoặc tiểu tự, hoặc ký tắt mà thôi.

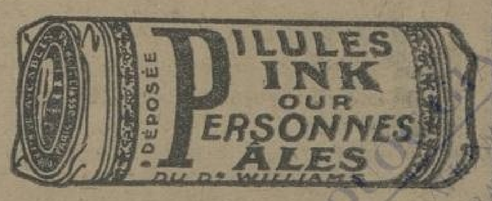

Nhứt là trong xứ Nam-kỳ — ít người nói đặng rằng sự nóng nực vô quan hệ. Thiệt là sự nóng nực nó chẳng làm cho mình đau đớn thời quá, song có nhiều người vì nó mà mệt mỏi trở nên loại-đọa, ăn uống không chứng, tiêu hóa chậm chạp. Tì vị thương bịnh hoặc ăn ngủ không tươi thắm chi.

Hãy uống một hai hườn **Pilules Pink** trong bữa cơm, lúc trời nóng nực, thì vật thực sẽ đặng tiêu hóa mau lẹ luôn luôn. Hoàn **Pilules Pink** là một thứ thuốc khai-vị làm cho mau tiêu hóa vật thực và bổ căn bộ, giúp cho ngũ tạng lục phủ thạnh vượng đặng trừ cái chứng loài-đọa, mệt mỏi.

PILULES PINK

(Bổ hoàn linh đơn)

Trong các tiệm thuốc có bán, có trử tiệm thuốc của ông de MARI et LAURENS Pharmacie de Normale, Saigon.

Mỗi hộp giá là 3 quan 50 ; 6 hộp 17 quan 50.

BANQUE INDUSTRIELLE DE CHINE

TRUNG PHÁP THIỆT-NGHIỆP NGÂN HÀNG

ĐẠI-PHÁP NẶC DANH CÔNG TY TƯ, BỔN 45 TRIỆU QUAN

Hội trưởng quản-lý : ông André Berthelot —Chánh Tổng-lý : ông A J. Pernotte

Chánh hội sở tại Paris, số 74 đường Lazare
Chánh hẳng ngánh tại Pékin (Bắc-kinh) tại Trung-quốc.

HÃNG NGÁNH TẠI Shanghai, Tiên-Tsin Hongkong và Saigon.

Có đặt Thông-quán (Correspondants) khắp toàn cầu, nơi các xứ phiền-thạnh.

Chủ hẳng : TẠI PHÁP-QUỐC.— Société Générale pour développer le Commerce et l'Industrie en France (Thương-mải kị-nghệ ban bố đại công-ty).

Tại Luân-Đốn : ANG-LÊ.— Hẳng London County et Werminster Bank L D.

Tại Niểu nước : (New York Huê-Kỳ). — MM. Redmond et Co.

Hãng ngánh Saigon
8, quai de Belgique và 2, rue d'Adran

Tính toán các thứ sổ sách nhà Băn.

Tính tiền (đủ thiếu) bằng phiếu cho vay bằng bạc đồng (piastres) lời hai ly 2%

Tính tiền (đủ thiếu) bằng tiền quan (francs) có thể thối lại bằng phiếu vay, hoặc cấn trừ bằng các thứ tiền tại Pháp-quốc, lời hai ly rưởi (2 1/2%)

Tính tiền gởi vào Caisse d'Epargne (Kho Tiết-kiệm) hoặc bằng tiền quan (francs) hoặc bằng bạc đồng (piastres). Về cách thức xin đến hỏi thăm.

Gởi tiền có định lệ, hoặc tính bằng tiền quan (francs), hoặc tính bằng bạc đồng piastres). Về giá bạc và cách thức, xin đến thương nghị).

Trã nợ thế có tiền đầu (Escompte) và lảnh đòi nợ các giấy tờ về việc thương-mải.

Sang giấy chịu nợ (traites), phiếu nợ (chèques.) hoặc sang giấy nợ tại các xứ phiền-thạnh.

Cho hay và thi hành các việc cho nhà buôn-nợ (Bourse) ăn chung các nơi.

Cho mượn tiền trước mà phải thế chưu hàng hóa cùng là văn khế.

Tổng-lý
A. BERTHIER.

XÀ-BÔNG MAT-XAY
ĐEN

Tốt lắm rẻ lắm

Hiệu con Rồng

HÃO-VINH Công-ty
(HÃNG ANNAM)
146 bis, Rue Lefèbvre, Saigon
AGENTS EXCLUSIFS

SOCIÉTÉ DES TABACS
DE L'INDOCHINE

(Bông-dương Yên diệp Công-ty)

Tư-bổn: 6.000.000 fr.

Chính sở Công-ty tại **PARIS**

Sở Cai-trị và công-xưởng tại **HANOI**

Đồn-điền trồng thuốc lá tại **KIM-XUYÊN** và **VĂN-KHÊ**

Hiện có những thứ sau nầy gởi bán trong các hiệu :

XÌ-GÀ.
NINA.
Thuốc chưa vấn :
COQ (Con gà)

Thuốc vấn :
FAVORITES.
MÉTROPOLES

vân vân

Và thứ thuốc lá vấn, chiêu khách, hiệu

PAGODE (Cái chùa)

KHOÁN CHẤT THỦY
(Nước suối kim thạch)

VICHY

PHÁP-QUỐC-TUYỀN

VICHY CÉLESTINS

Có bán nguyên ve và nửa ve. | Trị bịnh đau Thận, đau Bàng-quang, bịnh Phong — Thạch-lâm-bịnh (Sỏi) — Đau máy chỗ lật-léo.

VICHY GRANDE-GRILLE trị bịnh đau gan và bịnh đàm.

VICHY HOPITAL trị bịnh thương tì, trường nhiệt

Hãy coi chừng đồ giả mạo, khi mua phải chỉ cho trúng thứ nước nào mình muốn dùng.

VICHY-ÉTAT ĐIỀU TỂ

SEL VICHY-ÉTAT là muối tự nhiên trong nước suối ấy mà ra. — Có hộp và có ve.

PASTILLES VICHY-ÉTAT mỗi khi ăn cơm rồi uống chừng 2, 3 hoàn thì dễ tiêu hóa.

COMPRIMÉS VICHY-ÉTAT dùng để cho mình dọn nước xịt (Vichy-chất).

GRAVURE
SUR MÉTAUX ET MARBRES

TIỆM KHẮC CON DẤU
CORDONNERIE. — CHAPELLERIE
Tonkinoise
TIỆM ĐÓNG GIÀY

Tôi mới lập thêm một Tiệm đóng giày và bán nón theo kiểu Langsa tôi có commandé đủ các mẫu da, chư quí vị muốn dùng xin cứ viết thơ cho tôi mà lấy mẫu da và lấy (Catalogne) mà coi kiểu có giá cả hẳn hòi.

• Vị nào muốn mua sỉ sẽ có giá riêng xin viết thơ thương nghị.

NGUYỄN-CHÍ-HÒA.
87 Rue Catinat, Saigon.

Cách làm mau té tiền

Viết thơ cho Hãng Annam, Hão-vĩnh Côngty, 146 bis Rue Lefèvre, biểu gởi contre-remboursement (cách tiền trao của lảnh nơi nhà đây thép) một hộp một trăm ve dầu Essence de menthe, hiệu Lò-Tiên, tốt nhất trong cỏi Đông dương, giá là mười lăm đồng (15$00) mà thôi. Về bán lẻ lại cho trong vòng quen lớn một ve hai cắt (0$20) — mỗi ve lời 5su, một trăm ve lời 5 đồng bạc.

Bán một hộp lời 5 đồng bạc, mười hộp lời năm chục, một trăm hộp lời năm trăm đồng bạc !

Viết thơ đi, đừng bỏ qua dịp làm tiền, uổng lắm. Bang đầu lời ít sau lời nhiều, bán buôn quen thói, làm giàu chẳng bao lâu !

Cho không ! Hãy coi cho kỹ. — Kể từ ngày nay một trăm người nào gởi thơ đến mà mua dầu trước, Hãng Annam Hão-vĩnh Côngty sẽ vui lòng gởi cho không một kilo xàbông mạ xây thiệt, hiệu ngựa một sừng. (La Licorne), tốt nhất trong cỏi Đông Dương *hay là* một ve dầu thơm Essence pour Lotion : Eau de Cologne, Quinine, foin coupé để làm đi một lít các thứ dầu thơm ấy), tùy thích ai muốn thứ nào cũng được.

Hãy viết thơ mau đi, đừng bỏ mất cơ hội làm té tiền uổng lắm ;

Hãng Annam, Hão-vĩnh & Cie
146 bis Rue Lefèbvre Saigon
Kính đốn.

PHẢI DÙNG THUỐC BỔ VÀ TRỊ ĐÀM
THIỆT HIỆU LÀ
ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX
Của ông lương-y GUILLIÉ

Từ lâm mươi năm nay thuốc ELIXIR có chế dường của quan lương-y GUILLIÉ lấy làm thần hiệu trong những bịnh HƯ PHẾ, đau trong TỲ VỊ, đau nơi TRÁI TIM, ĐAU GÂN, ĐAU MÌNH, RÉT VÒ DA, hoặc CHÓI NƯỚC, BỊNH KIẾT, BỊNH HO DAI, BỊNH CÚM, GHẺ CHỐC NGOÀI DA và bịnh có TRÙNG LÃI TRONG BỤNG.

Ấy là một thứ THUỐC XỔ rẻ tiền và rất hiệu nghiệm làm cho HUYẾT RA TINH KHIẾT. Những bịnh gốc bởi ĐÀM hay là MẬT phát ra thì uống nó hay lắm.

Bất kì thuốc trị đàm nào mà không có dấu ký tên PAUL GAGE thì chớ dùng.

LẠI CÓ MỘT THỨ
THUỐC HOÀN XỔ
nữa cũng rút trong thứ Elixir Tonique Antiglaireux của quan lương-y Guillié.

Chánh chỗ trử thuốc nầy là nhà : PAUL GAGE FILS, nhứt hạng bào chế y sanh, đường GRENELLE St GERMAIN môn bài số 9, ở tại đô thành PARIS.

VÀ TRONG CÁC DƯỢC PHÒNG ĐỀU CÓ BÁN

CÓ MỘT MÌNH NHÀ NÀY CÓ QUYỀN
THAY MẶT CHO NHÀ ĐÚC SÚNG VÀ LÀM XE MÁY
TẠI THÀNH St-Étienne
Mà thôi

Hàng F. MICHEL, CAFFORT Successeur & đường SAIGON Catinat số 36

Có Bán SÚNG đủ thứ và đủ kiểu. Bì, THUỐC, ĐẠN, XE-MÁY, ĐỒNG-HỒ và đồ NỮ-TRANG. Đồ đã tốt lại giá rẻ

Lục-Châu muốn mua vật chi thì xin để thơ như vầy ;

M. F. MICHEL, CAFFORT Successeur, 36 rue Catinat. — SAIGON.

Saigon — Imp. de l'Union
L'Administrateur Gérant NGUYỄN-VĂN-CỦA